

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 240—
za pol leta . . . 120—
za četrt leta . . . 60—
za en mesec . . . 20—
Kaznovanost celotno K 420—
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 40—
za en mesec . . . 55—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna potovanja (30 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 8—
postana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 9/9 mm K 15.
Izbija vsak dan izveniši
ponedeljnik in četrtek o dne-
niku ob 8. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 5/III.
Ro. opial se ne vračajo; neplačana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 338.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 5. — Račun pošline uran.
Ljubljana št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš.
avstr. in češt. 24.797, ojr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Politične razmere v Srbiji.

Pismo iz Beograda.¹

Pozoren motrilec bo v Beogradu opa-
zil dve krizi: ena je državna, a druga je
— kriza srbske duše. Državna kriza se
da lahko razumeti, kajti težko je z malimi
sredstvi ustvariti močno in enodušno dr-
žavo, pa naj so elementi, iz katerih naj
se sestavi, še tako sorodni. Toda še večje
težkočo povzroča dejstvo, da so ti ele-
menti v isti mah sorodni in disparatni.
Različni zgodovinski in kulturni razvoj, a
pri tem še verski moment, je povzročil
— poleg vse plemenske blizosti — med
Srbi, Hrvatini in Slovenci tako velike raz-
like, da je duhovno edinstvo med temi
tremi bratskimi narodi sedaj, ko imajo eno
državo, mnogo dalje, nego je bilo pred ev-
ropsko vojno, ko so živeli razcepljeni po
nekotik državah in upravah. Posledica
takega stanja je kriza, v kateri se nahaja
naša država od svojega početka in katera
more še dolgo trajati.

Dočim je zunanjemu opazovalcu dr-
žavna kriza pojmljiva, bo težje razumel
krizo srbske duše. Poizkusiti hočem, da z
nekotik momenti pojasnim vzroke te
krize.

Predvsem je temu vzrok razočaranje,
ki ga je srbski narod doživel v tej vojni.
Politične stranke v Srbiji so bile vse proti
Avstriji. Da bi pripravile narod za boj
proti njej, so predstavljale Avstrijo kot
nenavadno slabo državo, ki jo bo podrl
najmanjši zunanji veterček. Ko je bila Av-
strija anektirala Bosno in Hercegovino, je
tedanji srbski vojni minister pričel mož-
nosti vojne med Srbijo in monarhijo rekel
v nekem intervjuju: »prvo bitko bomo
imeli pred Novim Sadom, drugo pa pred
Pešto.« Zato je ljudstvo v Srbiji, ko je
buknil svetovni požar, po pravici pričako-
valo, da bodo ruski kozaki čez mesec dni
pojili svoje konje ob Donavi pri Pešti.

V tem pa — kakšno razočaranje!
Vojna je ne samo dolgo trajala in bila stra-
hovito krvava, ampak se je vedno bolj raz-
vijala na škodo Rusije, a Srbiji je brzo
donesla tragičen zlom.

Prepuščena na milost in nemilost sov-
ražnikom, je Srbija polna tri leta ječala

¹ Pisec tega članka, g. dr. Boža S. Nikolajev-
vič, je znan srbski časnikar in publicist. Po osvob-
ojenju in zedinjenju je bil g. Nikolajevič v belgraj-
skih listih »Tribuna« in »Balkanu« razvil živo kam-
panjo v korist federalistični ureditvi države
Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kljub vsem ljutim
napadom od strani političnih nasprotnikov je iav-
nost člankom g. Nikolajeviča vedno priznavala
polno stvarnost.

pod sovražno okupacijo. Srbska vojska je
bila domalega uničena, a od vseh narodov,
ki so se »deleževali vojne, je največ trpel
srbski narod. Kraljevina Srbija je izgubila
tretjino prebivalstva. Po podatkih, ki jih
je zbralo »Društvo za proučevanje soci-
alnih posledic vojne« v Kodanju, znašajo
izgube srbske vojske 690.000 mož ali 14,8
odstotkov, dočim znašajo izgube Francije
3,5, Nemčije 3, Avstro-Ogrske 2,9, Rumu-
nije 2,1, Rusije 1,8, Belgije 1,5, Bolgarije
1,4 odstotkov. Ravno tako so tudi srbske
izgube na civilnem prebivalstvu ogromne.
Te izgube znašajo 1 milijon in tristo tisoč
duš, oziroma 24,8 od sto. Pri ostalih voj-
ujočih se državah pa se je gibal odstotek
tako-le: Rusija 8,5, Francija 4,6, Nemčija,
Avstro-Ogrska in Rumunija 2,6, Bolgarija
2,5 odstotkov.

Iz tega se jasno vidi, da prekaša Sr-
bija po vojnih žrtvah vse ostale države.
Ona je dosegla naravnost rekord v izgubah
tako vojaštva kakor civilnega prebival-
stva. Posamezne družine v Srbiji so na-
ravnost iztrebljene, a druge zmanjšane na
minimum članov. Med vaškimi zadrugami,
posebno v zapadnih krajih stare kralje-
vine je takih, ki so izgubile po pet, po
šest in osem, pa tudi po deset članov. Ko
se je — da navedem samo en primer —
sedmi pešpolk, ki se rekrutuje iz Beograda
in okolice, po svobojenju vrnil v prestol-
nico, je nudil več nego žalostno sliko. Od
vseh treh pozivov tega polka, ki pred-
stavljajo normalno moč 12—15 tisoč vo-
jakov, je ostal le še en sam polk s 1100
puškami, a še od tega je bila večina pro-
stovoljcev (Bosancev, Hercegovcev in Voj-
vodincev), dočim je bilo Belgrajčanov in
kmetov iz belgrajškega okraja komaj 500.

Ako tem nezasišanim izgubam do-
damo še ostale težave, trpljenje, pregnan-
stvo, duševno potrlost, gmotne škode in
podobno, potem ni prav nič čudno, da je
dušo srbskega naroda prevzela nezado-
voljnost in da ni navdušen nad izidom
vojne, akoravno se je zanj ugodno kon-
čala. Srbski narod je svoje osvobojenje z
veseljem sprejel in zdrazil, toda to ve-
selje mu je skalila novoustanovljena drža-
va Srbov, Hrvatov in Slovencev, katere
on nikakor ni mogel in ne more razumeti.
To se da pojasniti s tem, da so bile vse
tradicionalne težnje na jug: — da se osveti
Kosovo in da se obnovi Dušanovo carstvo.
Te težnje so se v glavnem uresničile v
vojnah 1912. in 1913. leta.

Vojno z Avstrijo je pa srbski narod
pojmlil samo kot njen napad na njegovo
svobodo in neodvisnost; pojmlil jo je torej
kot nujno obrambo, kot izključno defan-
zivno vojno, dasi so srbske vlade in žurn-
alistika pred tem že leta pripravljale srbsko

ljudstvo na možnost ofenzivne vojne
proti Avstriji. Čim se je dosegel ta cilj, to
je čim je bila Srbija osvobodjena od sovra-
znika — jeseni 1918 — je ljudstvo sma-
tralo, da je treba ostati na tem.

Ljudstvo v Srbiji niti najmanj ne mrzi
Hrvatov in Slovencev. Ono je versko tole-
rantno, če že ne zaradi drugega, potem
enostavno zato, ker v Srbiji ni bilo več
ver, da bi mogla nastajati verska trenja.
Pa vendar se je srbsko ljudstvo pokazalo
nasproti zedinjenju s Hrvati in Slovenci
zelo ravnodušno. Celo pri gotovih inteli-
gentnih krogih se je pojavila bojazen pred
predominacijo nesrbskih in katoliških ele-
mentov. To je po priliki tista bojazen, ki
jo sedaj jako čisto izražajo Hrvati pred
takozvano srbsko hegemonijo. Med Srbi
se vrhu tega oglašja strah, da ne bi srbski
narod, ustvarivši veliko državo, v njej ne
propadel tako, kakor so propadli german-
ski Franki in tatarski Bolgari.

Za vse to so v prvi vrsti krivi srbski
politiki, ki se ne znajo najti v novem po-
ložaju. Njim se sedaj vsiljujejo mnogi novi,
nepričakovani in težki problemi, na kate-
re v predvojni Srbiji niso bili vajeni. Te-
danja Srbija je bila najenostavnejša drža-
va na svetu: en narod, ena vera, iste gos-
podarske razmere (mala posest). Zato je
bilo tedaj enostavno in lahko upravljati
deželo. Sedaj pa imamo naenkrat tri na-
rode, v resnici bratske, toda z različnimi
svojstvi, potrebami, težnjami in neenakim
zgodovinskim razvojem; imamo dalje tri
vere, ki so se stoletja med seboj trle in
končno so se pokazala ostrta gospodarska
nasprotja, med katerimi predstavlja agrar-
no vprašanje najobčutljivejše mesto. Vsa-
ka solucija izziva na vseh poljih nezado-
voljnost in trzavice, a avtoriteta nove dr-
žave je preslaba, da bi se mogli lotiti od-
ločilnih rešitev. Stare stranke v Srbiji so
se preživele. Po petnajstih letih nepre-
stanega vladanja in zato, ker so vodili to-
liko vojen, so se radikalci že samo s tem
izrabili in so morali izgubiti na svoji nek-
danji popularnosti, kakor so jo pred njimi
izgubili liberalci po vojnah s Turki 1876.
do 1878. in naprednjaki po nesrečni srbsko-
bolgarski vojni 1885. leta. Demokrati
so negativna stranka, ki je po glavnih ide-
jah in programu podobna radikalcem. Ona
se je skrpala ad hoc iz treh srbskih strank
in srbsko-hrvatske koalicije, ne zaradi
kakšne državne potrebe, marveč edino
zato, da bi preotela radikalcem oblast.
Srbski politiki v tej stranki so tako brez-
značajni, da so stvarno vodstvo stranke
prepustili Svetozarju Pribičeviću, dasirav-
no je on zanje homo novus in dasiravno
se mora tudi ostalim politikom iz bivše
Avstro-Ogrske — kljub vsemu priznanju

za njihovo narodno delo — odrekati spo-
sobnost pravih državnikov.

Ostanejo samo še najnovejše politične
organizacije: komunisti in kmetska stran-
ka. Toda tudi oni nista pokazali, da ju je
ljudstvo sprejelo s tistim navdušenjem, s
katerim se sprejemajo nove struje, kadar
se ljudstvo okrene proti starim, kakor je
n. pr. srbski narod 1880. leta sprejel radi-
kalce.

Po vseh znakih sodeč, pričakuje ljud-
stvo v Srbiji neko novo gibanje, novo
stranko ali nove ljudi, ki bodo znali po-
goditi njegove težnje in čustvovanje ali
katere bo on spoznal kot edino primerne,
da napotijo državo v drug, pravilni prave-
vec. Vse dotlej bo ostala sedanja nejas-
nost, v kateri imajo začasno — a tudi sa-
mo začasno večino radikalci in demokrati
faute de mieux.

Da se pa nekaj novega pripravlja in
da ljudstvo to po pravici pričakuje, se čuti
po nekem zdravem instinktu. Razen tega
kaže ves politični razvoj srbskega naroda,
da je bil ta narod v največjih preobratih
in krizah vselej sposoben, da na politični
oder postavi ljudi, ki so bili kos težini
položaja.

Ta kriza se ne bo rešila v ustavotvor-
ni skupščini, marveč zunaj seje in po njej.
Sicer pa ustavotvorna skupščina stopa iz
okvira srbske politike; ona je de'anska
potreba vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev
in od njih vseh odvisna: ali bo ona do-
nesla uspehe in kakšne?

Mi dvomimo, da bi ti uspehi zadovo-
ljili vse, in dvomeč verujemo, da bo ljud-
stvo samo, kakor vselej, pogodilo tisto,
kar je najboljšje.

Dr. Boža S. Nikolajevič.

Kad čevi uspehi.

Stjepan Radić je postal svinga v naši
politiki. Ako izkušimo jedro iz debele lu-
pine njegovih fraz in izjav, potem doznamo
samo jedno: da hoče samostojno neutralno
hrvatsko republiko. Katero ozemlje bi naj
obsegala njegova Hrvatska, kako bi naj
bila urejena, na koga bi se v inozemstvu
naslanjala, vsega tega ne izvem. Ne izve-
mo tudi, na kateri način hoče Radić doseči
svojo republiko, ali mirnim ali krvavim
potom.

Ako misli Radić mirnim potom doseči
svoj edino jasni ideal, republiko, potem bi
moral iti v ustavotvorno skupščino ter si
tam izvojevati, kar zahteva. Kajti Radić
pač ni tako naiven, da mu bodo poslali iz
Beograda s slovesno deputacijo republiko
v Zagreb. Drugega mirnega pota ne vidi-
mo, vsak drug pot je prvav. Krvavi pot te
republike je zopet dvojen: ali da Radić

LISTEK.

Tudi izjava kulturnega delavca.

Ob času, ko se bavi naša javnost z vpra-
šanji: ali naj ohranimo slovenski jezik ali ne,
kakšno naj bo naše razmerje do drugih kul-
turnih narodov, kje so viri naše veličine itd.,
je za nas važno, kaj so mislili o teh vpraša-
njih naši kulturni delavci takrat, ko se taka
vprašanja še niso presojala s strankarskega
stališča. V tem oziru zasluži vso pozornost na-
stopno mesto iz dr. D. Lončarjevega spisa:
»Dr. Bleiweis in njegova doba« (v »Bleiwei-
sovem zborniku«), ki ga podajamo tu dobe-
sedno. Naj se kdo tudi ne strinja popolnoma s
pisateljem, vsekakor Lončarjeve konstatacije
izredno razbistrijo gornja vprašanja. »Lončar
pravi (str. 207):

»V slovenski literaturi in politiki se po-
javljata dva tipa slovanstva: Prešernova
»Zdravica« in Jenkov »Naprejek« sta
njiju klasični priči. Tako genialen človek, ka-
kor klasičen, je sprejemal slovensko idejo v
obliki, ki je bila takrat edino zmožna, da uve-
de Slovence v kulturo: jezik Trubarjev je
bila ona posoda, v katero je vlival vsebino
svojega slovanstva. In kakšna je bila ta vse-
bina? Ko se je napovedoval konec Metterni-
chovega absolutizma in se je bližala pomlad

narodov, tedaj je Prešeren zapustil Sloven-
cem v »Zdravici« svoj testament:

»Komu najpred veselo
zdravico, bratje, čmo zapet?
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!
(Slovenska ideja! Op. poroč.)

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok kar ima Slave,
vsi naj si v roke sežejo,
da oblast
in z njo čast,
obilnost bodo naša lasti
(Slovanstvo! Op. p.)

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da, koder solnce bodi,
preprij iz sveta bo pregnan;
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!
(»Ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi.« Op. p.)

To je Prešernovo slovenstvo
in slovastvo, ki je bistven del občečloveš-
kega ideala, ki je zanj žil in se je boril! Pre-
šeren je postal, ne, ker se je bil posta-

vil v tako ostro nasprotje z drugimi narodi,
zlasti germansko-romanskimi, kakor je to
propovedoval slovanski evangelij Kollarjev,
marveč zato, ker je kljub temu, da je izrastel iz
pristno domačih tal, združil svojo, do
najvišje mere dovršeno sloven-
sko-slovansko individualnost z
evropske univerzalnostjo na pod-
lagi kulture, enakopravnosti in
svobode. To je njegov program, ki ga nam
zapušča kot svojo dedščino, da z njim rešimo
problem malega naroda, kakor ga je rešil za-
se on, naš največji kulturni dela-
vec.

Prešeren je videl pasivnost, nesamostoj-
nost, nezavednost slovenskega ljudstva in spo-
znal, da je treba narod najprej dvigniti moral-
no, kar prepričevalno dokazuje dr. Prija-
telj. (Prešernov Album, Ljublj. Zvon, 1900,
str. 724—732.) Prešeren je pasivnost pre-
magal s slovensko kulturo, kakor nihče drugi
med nami, a Stanko Vraz ji je ušel . . .

Ves drugačen je drugi tip slovanstva, ki
ga predstavlja Simon Jenko. Jenko je bil
mnenja, da učenjaški zbori in znanstvene ter-
minologije, navdušene pesmi in učene akade-
mije nikoli ne zedinijo in ne proslave slovan-
stva, marveč slovanska vzajemnost se osnuje
s krvjo. V pesmi »Dan slovanski« poje:

V potocih preliva se kri!
Le zemlja, ki prejšnje si dni
kri hrabrih očetov popila,
se s trupli njihovim' gnojila,

sovražnikov krvco pop'j,
sovražnikov trupla pokrij!

Nad črnimi grobi vesel
Slovan bo zastavo razpel,
god svobode bode praznoval
svetla bo stranem oznanoval
veseleje petja odglas:
da tu je omdenjeni čas!

Slovanke nesreče — »tega kriv je tuji
meč!« (>Adrijansko morje.<) Klasičen dokaz
Jenkovega slovanstva je njegov »Naprejek«:

Naprejek, zastava Slave,
na boj, junaška kri!
Za blagor očelnjave
naj puška govori!

Z orožjem in desnico
nesimo vragu grom,
zapisat v kri pravico,
ki tirja jo naš dom!

Spasa in rešenja slovanstva se je nadejal
Jenko od ruske kot edino močne slovenske
države. Zato je bil tudi nasprotnik Poljakov.
To je bil dualizem Kollarjev in ruskih slavja-
nofilov.

Oba tipa slovanstva bijeta boj za prven-
stvo med nami v literaturi in politiki. Pravi-
mo, da smo narod Prešernov, toda naša mar-
seljeza je »Naprejek!« To je katas rofalno slo-
vanstvo, ki omogoča velike besede, a tako ra-
do pozablja dejanski položaj in drobno delo!

sam pripravi in dvigne revolucijo ali da mu jo izvojuje sosedne države. Recimo, da boče Radić revolucijo svojih pristavev. To bi ne pomenilo nič drugega, kakor na tisoče in tisoče kmetov voditi v mesnico, kajti redna vojska bi z Radićevo revolucijo sigurno končala v par dneh. Mislimi na možnost, da bi sosedne države iz ljubezni do Radića šle v vojsko z našo državo ter se izpostavile nevarnosti zopetnega preli-vanja krvi in milijardskih novih izdatkov, pa je jasna utopija. Ako bi šle v vojsko, vzemimo ta slučaj, potem bi šle pač za se, ne pa za Radića. Sosedni naši hočejo našo zemljo in naše bogastvo, ne pa Radićeve republike. Oni sovražijo vse, kar je jugoslovanskega, bodisi da je v Jugoslaviji, bodisi v Radićevi državi.

Navzlic temu je sedanja politika Stjepana Radića za Hrvate in Slovence rodila že precej uspehov. Samo da so ti uspehi vsi jako žalostni, nepopolni. V ustavotvor-ni skupščini manjka 50 hrvatskih glasov. Vsled tega imajo Srbi neprimerno nadmoč. Zato se ne smemo čuditi, četudi tega ne odobravamo, če Srbi to brojno nadmoč uporabljajo v svoje cilje in svrhe. Čegava krivda? Radićeva! Borba za legislative avtonomije, ki jo vodi Jugoslovanski klub z vso spretnostjo, nam je donesla dosedaj samo takzvano prehodno dobo dosedanjih avtonomnih pokrajin. Da ni več, čegava je krivda? Radićeva. Vsa prizadevanja Ju-goslovanskega kluba, da se država uredi primerno sedanjim socialnim zahtevam, obrtniškim in delavskim, tudi ne rodijo sadu. Čegava krivda? Radićeva. Stjepan Radić sploh ni razumel, da bi vsaj objavil svoj kmetijski program ter tako vsaj agita-torično v javnosti podprl kmetijske programe Slovence in Hrvatske Pučke stranke.

Največja krivda Radićevega pa je, da so se radi njegovega neprihoda v ustavotvor-no skupščino bosansko-hercegovski muslimani sedaj orientirali na srbsko stran, ker se v malobrojni opoziciji niso čutili dovolj jake in varne. Koliko škode bo to za Hrvatstvo v Bosni in Hercegovini ter sploh na celi črti prihodnjega političnega življenja, bo si tudi Radić lahko zračunal na prstih svoje roke. V prilog muslimanov se mora reči, da so dolgo časa čakali muslimani samo na Radića, da ojači opozicijo in spre-meni politični položaj. Kajti jasno je bilo, da bi isti dan, ko bi vstopil Radić v kon-stituantno, morala pasti sedanja vlada, ker bi faktično imela opozicija večino. Dobro znamo, da bi opozicija ne mogla sestaviti nove vlade iz svoje sredine, ker je aform-na, ampak tudi to znamo, da bi se potem nobena vlada ne mogla več sestaviti na centralistični podlagi. Da se to ni zgodilo, je zopet samo Radićeva krivda.

Pasivna politika se še v nobeni državi in pri nobeni stranki na svetu ni izkaza-la s povoljnimi uspehi. Tudi Radićeva abstinenčna politika rodi za Hrvate in pa Slovence le negativne uspehe.

Represalije.

Pravi, da je diplomat tisti človek, ki žrt-vuje za domovino življenje — svojega bližnje-ga. Če je ta definicija pravilna, potem imamo tudi Slovenci nekaj diplomatov. Ti hočejo namreč pomagati koroškimi Slovincem na ta način, da žrtvujejo zanje gmotno in duševno blagostanje — svojih nemških soderžavljancev.

Za človeka, ki vpraša, kaj pravi k represalijam krščanska morala, je to vprašanje precej jasno: dokler namen ne posvečuje sred-stev, ne smem za krivice, ki jih delajo nemške oblasti Slovincem na Koroškem, kaznovati tistih, ki niso v nobeni zvezi s temi oblastmi in z onimi, ki pod zaščito oblasti izvršujejo hudo-delstva. Približno do istega zaključka so pri-

šli tudi možje, ki so gledali in presoiali to stvar s čisto političnega stališča, n. pr. dr. Tavčar in dr. Rybář; slednjemu tudi ne bo mogel nikdo očitati, da nima dovolj srca za za-tirane rojake pod tujim jarmom; saj so tudi njemu laške tolpe, ogabnejše nego nemške, uničile imovino v Trstu.

Zdi se nam, da bi bilo pri debati o represalijah treba vpoštevati še eno vprašanje: kaj imajo od reseraj tisti, zaradi katerih jih ne-kateri hočejo izvajati? Kaj ima n. pr. kmet, ki so mu na Koroškem zažgali hišo, od tega, če se zapre pisarna kakemu nemškemu odvetni-ku v Ljubljani? Od tega ima dobiček ta ali oni slovenski odvetnik — kar je pa nazadnje ven-darje za koroškega kmeta slaba tolažba.

Ko prihajajo k nam Jobove vesti s Koroš-kega, je jasno, da moramo to gradivo politič-no izrabiti do skrajnosti, ga vestno in hitro sporočiti centralni vladi, da se pritoži pri nemško-avstrijski vladi in zahteva zadoščenja. Pri tem se pa naj prav tako marljivo vpraša-mo: Kaj bomo storili sami za oškodovane ro-jake?

Ne bomo tu razmišljali o vzrokih, zakaj si nismo znali pridobiti ljubezni večine koroš-kih Slovencev pred usodnim dnevom. Ne po-maga nič, če si sedaj težimo srce z očitki. Da-nes je vprašanje to: Kako si ohranimo vsaj srca onih 41%, ki smo jih že imeli? Mislimo, da bo v ta namen treba storiti še kaj težjega nego poseči po primitivnih represalijah, ki se dajo najbolje primerjati balkanski krvni osveti: ubijem tvojega brata, ker si ti ubil mojega očeta, ti pa ubiješ zopet mojega brata, če ne moreš mene — in tako gre stvar in infinitum. Zobj za zob, represalije za represalije brez konca!

Pri nas se skušajo opravičiti represalije s tem, da drugi tudi tako delajo! Vzor so nam Nemci, ker nekateri naivno in samoljubno mi-slijo, da so dosegli Nemci svoje visoko stališče v Evropi in prvi vrsti po svojih napakah, Slovani smo pa zaostali za drugimi narodi vsled svojih vrlin, ker imamo premalo razvite nemške napake... Mi smo mehki — lipa — Nemci so trdi. V tem oziru je pa prišel pisa-telj naše politične zgodovine dr. Lončar do drugega mnenja, ki ga je vredno brati zopet in zopet (v »Bleisovem Zborniku« na strani 213). On pravi o nas med drugim, ko pobi-ja mnenja o naši izredni plemenitosti in blago-čutnosti: »Tožimo o svoji usodi in igramo radi vlogo nedolžnega jagnjeta, pri tem smo čisto brutalni na zdolaj in klečepazi na zgoraj«.

Kakšno sodbo bo zapisal o nas zgodovi-nar, če bo bral, da smo bili na zdolaj hiro pri-pravljeni za represalije, da so pa z ozirom na zgoraj nekateri baš iz kroga tistih, ki so zago-varjali represalije na zdolaj, prestopali v pravoslavje...

Ob aneksiji.

V nedeljo se doigra v Trstu zadnji oficijelni akt naše tragedije. Z velikim pom-pom proslave ta dan Italijani svoja junaštva, s katerimi so osvojili svojo neodrešeno »italijansko« zemljo, obenem pa pod-jarmili 800.000 na tej, popolnoma italijanski zemlji živečih Slovencev. S tem je oficijelni del ropa končan; prične se druga faza: tih, pa toliko hujši boj med našim in laškim življenjem na vseh poljih.

Ta teden bodo zrlj naši bratje na nas. Kaj porečemo mi? Ali sočustvujemo z njimi? Ali smo apatični? Ali imamo zanje samo besede?

In mi? Odgovoriti moramo! Ne z besedami! Z delom!

Posvetimo ta dan našim bratom! Zamislmo se v svoj položaj! Zamislmo v dej-stvo, da je najmanj tretjina naroda — če mu ne pomagamo — izročena poginul! Predočimo si posledice!

Potem ne bomo govorili ta dan praz-

nih besed. Ne bomo se navduševali za na-rodno obrambno delo za par ur. Pač pa bomo sklenili: Odslej bo drugače! Našim bratom moramo pomagati! Če ne, pogine-mo tudi mi. Narodno obrambno delo ni diletantstvo, marveč je naša dolžnost, je življenska naloga našega naroda, kateri moramo posvetiti svoje najboljšje moči!

To bodi v nedeljo naš trden sklep! Posvetimo dan naše žalosti in dan, ko Itali-jani proslavljajo svoje nams torjene krivi-ce, narodno-obravnemu delu, s tem, da poživimo podružnice Slovenske Straže, da ustanovimo nove, kjer jih še ni! Porabimo ta dan v to, da nabiramo za Slov. Stražo prispevke po celi Sloveniji!

S tem pokažemo našim bratom svojo bol. S tem storimo svojo narodno dolžnost. Naj bo ta dan za nas dan intenzivnega dela za narod!

»Slovenska Straža«.

Izstop samostojnih iz zem-ljoradniškega kluba.

Zemljoradnički klub je izdal sledeči komunike, o katerem smo že včeraj na kratko poročali:

Predstavniki samostojne kmetijske stranke so izdali komunike, v katerem razlagajo vzroke, radi katerih so izstopili iz zemljoradniškega kluba. Zemljoradni-čki klub, ki družijo sedaj zastopnike kmeč-kega ljudstva iz Srbije, Bosne in Dalma-cije, je primoran, da popravi netočnosti tega komunikeja.

1. Ustavni načrt, ki je bil izdelan in enoglasno sprejet v zemljoradniškem klubu, je podpisal tudi g. Pucelj kot neome-jeni pooblaščen delegat samostojne kme-tijske stranke.

2. Nesoglasje v zemljoradniškem klubu je nastopilo v trenutku, ko so vladne stranke in njeni pristaši v javnosti pričeli mrzlično akcijo za to, da tudi zemljorad-niki za vsako ceno vstopijo v vlado.

3. Poslanci samostojne kmečke stran-ke se torej že od prvega dne dalje niso mogli spoprijazniti z nazori Saveza zem-ljoradnikov. Brez pravega kmečkega pro-grama so poslanci samostojne kmetijske stranke, katere program sestoji iz par praktičnih vprašanj, vedno delali na to, da se reši teh par praktičnih in lukrativ-nih vprašanj. Misleč, da zamore ta vprašanja rešiti samo vlada, so vedno zahte-vali, da se jim omogoči vstop v centralno vlado in da dobijo mesta poverjenikov v slovenski pokrajinski vladi. V tem vprašanju so šli tako daleč, da so se zadnje dni brez znanja zemljoradniškega kluba po-gajali z vlado. Tukaj se je posebno odliko-val dr. Vošnjak.

4. Proti tem težnjam, ki so jih poslan-ci samostojne kmetijske stranke skušali z izredno neumnostjo vcepiti celemu klubu, in ki so jih nasprotna stranke na raz-ne načine izkoriščale na škodo celokup-nega zemljoradniškega kluba, je nastopil izvrševalni odbor v svojem glasilu »Selo«.

5. V stranki Saveza zemljoradnikov ne obstoja nikak diktatura poedincev, ima pa program in statute, ki jih je sklenil kongres zemljoradnikov in ki se ne smejo prodajati niti za ministrske portfelje, niti za kakršnekoli izvozniciarske in uvozniciarske operacije. Vsi poizkusi, da se krši program ali statute, so naleteli in bodo vedno naleteli na najodločnejši odpor. Organizacija zemljoradnikov je bila usta-novljena, da dela v korist kmečkega ljud-stva, ne pa za korist poedincev.

6. Slovenski »kmetje« niso bili »pri-morani« od »meščanskih« kmetov, da iz-stopijo iz zemljoradniškega kluba. Na-sprotno. Izstopili so svojevolično. In to ta-

krat, ko so uvideli: 1. da ne morejo pri-praviti vsega kluba za vstop v vlado; 2. ko so se prepričali, da zemljoradnički klub ne bo nikdar odstopil od stališča, ki ga je glede agrarne reforme že takoj v začetku zavzel; 3. ko so jasno spoznali, da se kmečki pokret kot načelni pokret ne more zadovoljiti z željami za pridobitev malenkostnih materijelnih koristi, konce-sij in uslug.

Z ozirom na izstop takih predstavnikov samostojne kmetijske stranke ni treba klubu niti malo žalovati, nasprotno je pol-no razlogov, da se lahko smatra, da je s tem končno izvršeno ozdravljenje in na-čelna okrepitev kmetijskega pokreta.

Belgrad, 16. marca 1921.

Predsednik zemljoradniškega kluba.

Kronstat padel.

LDU Helsingfors, 17. marca. (Havas) Po vesteh iz Wyborga, so kronštatski ustaši ob devetih dopoldne odbili vse so-vražne napade. Posadka v Kronstatu je pustila, da so oblegovalci prišli čisto blizu k trdnjavi, nakar je otvorila nanje uniču-joč topniški ogenj in ogenj iz pušk, ki je prisilil boljševeke, da so se umaknili.

LDU Helsingfors, 17. marca. (Havas ob 19. uri zvečer.) Utrdbe št. 4, 5 in 6 so se udale boljševekom. Približno 100 begun-cev, ki so dospeli v Terjoki, je izpovedalo, da se Kronstat nahaja še v rokah ustašev.

LDU Helsingfors, 17. marca. (Havas ob 21. uri 25 min. zvečer.) Iz Kronštata javljajo, da se je za ustaše položaj zelo zboljšal. Nek častnik, ki je v četrtek zju-traj zapustil mesto, pripoveduje, da so boljševeki imeli vsled dvanajststolskih to-pov velikanske izgube. Kljub temu pa še vedno napadajo. Čeprav jih v bližini trdnjave obsipajo z ognjem iz strojníc, so vse-eno vdrlj v Kronstat, kjer so se jim pridru-žili komunisti. Pozneje pa so jih ustaši zo-pet prepodili. Gojence častniške šole so zapodili iz mesta. Po najnovejših poročilih se zdi, da so se komunisti, ki so bili v me-stu, že podvrgli. Položaj v Kronstatu je nestrpen: Največ baterij je še vedno v ro-kah ustašev. Utrdbe še niso preveč poškodovane.

LDU Helsingfors, 17. marca. (Havas ob 23. uri.) 800 komunistov, ki so prišli na Finsko, javlja, da se je Kronstat udal.

LDU Helsingfors, 17. marca. (Havas ob 1. uri 53 min. zjutraj.) Iz angleških vi-rov poročajo, da so ustaši pri svojem umi-ku iz Kronštata razstrelili ladji »Petro-pavlovsk« in »Sevastopol«. Med begunci, ki so zbežali na Finsko, se nahaja tudi general Kozlovskij.

LDU Helsingfors, 17. marca. (Havas ob 18. uri zvečer.) Begunci, ki so danes iz Kronštata dospeli v Terjoki, pripovedu-jejo, da se je proti mestu podvzel splošen napad. Napad je bil pripravljen po uniče-jočem artiljerijskem ognju in ognju iz stroj-nih pušk, ki se je pričel v zgodnjih jutra-njih urah. Tri ure pozneje so naskočili boljševeki iz smeri Oranienbaum na ledu, obenem pa so navalili na mesto Kitajci iz smeri Systerbek. Na podlagi različnih vesti trdijo nekateri, da se je mesto Kronstat že podalo. Druga poročila pa trdijo, da je po-ložaj mesta zelo kritičen. Veliko število beguncev je po ledu prišlo semkaj.

LDU Moskva, 18. marca. (Brezžično.) Iz Petrograda se poroča z dne 17. t. m.: Rdeče čete so pričele napadati Kroštad. Napad se uspešno nadaljuje. Velik del me-sta in trdnjave je v naših rokah. V začetku upora aretirani komisar Kuzmin in pred-sednik kronštatskega sovjeta Vasilev sta osvobodena po naših četah, ki so vkora-kale v Kronstat. Kuzmin se že udeležuje pri porazu upornikov.

Ta boj se bje tudi v naših dneh. Če bere-mo v »Slov. Narod« z dne 10. marca 1921 Lajovičev uvodnik, kjer dokazuje vplive duševnega življenja in idealizma za razvoj držav-nega življenja nasproti onim, ki to taje, vidi-mo v malo izpremenjeni obliki boj med Prešernovim in Jenkovim slovanstvom. Bodočnost ima Prešernovo slovanstvo, oz. Jenkovo bi nam brez Prešernovega le malo koristilo.

Prešernovo stališče je zastopal posebno kremeniti Levstik. Lončar pravi o tem (st. 210):

»Pobiljal je (sc. Levstik) katastrofalno slovanstvo... ki Slovence samo šteje in ne tehta, »ker, da je moč samo v številu, misli« (>Zbor zverine«); ono slovanstvo, ki vso filo-zofijo slovanke zgodovine izraža s priprosto formulo: Tu German — tam Slovan, kakor bi bilo s tem izčrpano in utemeljeno vse naše kulturno, gospodarsko in politično življenje!«

»Možem, ki so obudili »sveto iskro slo-vanskega čutja v mrzlih slovenskih prsih, ostane po njegovem mnenju večja slava v slovenski zgodovini, nego da bi z mečem po-magali zopet osvojiti, kar je nekaj bilo slo-vanskega, a kar so Slovani pozneje izgubili po svoji in po tuji krivici.«

Tudi srbski narod, ki si je moral izvoje-vati vse s puško v roki, zna ceniti pomen ide-alnih vrednot za narodno osvobodjenje. On pravi:

Goslarjevo geslo in hajdukovo meč sta spala srbskega.

IX.

»Kaj prauš, Zgaga; kuku b se dal duš-čunga deluca Lajuvica prou pušten zafr-kt zavle tistga, ke men v »Narude« tku grdu naprej meče, da sm bju še pred krat-ke m »velik, velik autonomije«, zdej se ja pa iz usm šterem branem?« prauše me je zadnč gspud dohtar Taučar, k sva skp pršla. »Kaj prauš, kuku bi se dal tu nardit, de b on ta kratka uleku? Prmejš, Zaga; za pet litru vina t dam, pa še na likof te um puvabu, ke ga uma pil, kedr u moja meda-lja u Iblana pršla. Tku se m pa fržmaga, voč, de sa se zdej že ta mlad name skuba-

cal, de t na morm puvadat. Viš, tela tku-zvan dušun deluci, k se mal na muska za-stopja, mislja, da more usak tku plesat kokr uni zagodeja, al pa na klavir puklem-praja. Ampak tku na u slu! Če čja ta mlad pu nhn viž skakat, nej skačaja; mi ta star, ke naše kusti za kej bl putrenga rabma, pa na uma.«

In hedi sa bli gspud dohtar Taučar, de nekoč tagca: »Zgaga, guvor in puvej kej pametngja; kej tagca, de uma enkat za useli ugnal in nafe zamaš tem dušunem mrcinam in cmukauzarjam. Ku'kr vem, maš ti h sreč mežgane še u glau, ta druh jh maja tku že usi u trebuh.«

»Tu je pa kej lohku, gspud dohtar. Kar en puprauk nej skp sklanfaja in reče-ja: »Ni res, de sm bju jest kerkat za velik, velik autonomije; res pa je, de jest na ma-ram nubene autonomije.« Tku nej rečeja, pa uja naenkrat usm tistem, ke jm take gr-dubije učitaja in naprej mečeja, gollie za-vezal.«

»Stoj, Zgaga; ta na u dobra. Tak iz-govar b pa na bju dobr, če b ga tud pes na repe prnesu. Lepu te prosim, kuku pa morm rečt, de ni res, ke je pa res. Sej m vnder lohka črn na belem dukačaja, de sm bju res iz duša in telesam za autonomija prou du tistga dneva, ke sma pr vultivah za konstituante na Kranskem tku grdu pu-gurel.«

»Ja, pol pa tud jest na morm pumagat, se jh kdu zavle tega krnišla in skus zebe

uleče. Za kua pa nisa ustal tistga mnejna, kokr sa bli, pa b blu use dobr.«

»Ti lohka tku guvariš, ke nimaš pr pu-litk nč za zgebit. Za nas je pa drgač, prja-tu; za nas, ke nas sam pulitka gor držl.«

»Nej na zamerja; a nisa že preh, reci-ma: pred vultivam, vedl, kua je autonomi-ja?«

»Kaj na uma vedl! Dobr sma vedl, am-pak mi sma mislel, de u pr vultivah use za nam drl in de je za klerikalce za useli ud-ka sa iz zgounou kanone naredl. Viš, pa sma se urezal.«

»Jest jh na zastopem, kuku oni mislja. Kua pa maja vultive iz autonomija za upraut?«

»Prjatu, velik, prou velik. Lej, če b mi zmagal na Kranskem in dubl kumanda u naše roke, b bla autonomija zlatga gnar-ja uredna, ke iz no b mi dubl usa muč u roka in b lohka use klerikalce kar na kisl žup snedl. Še sojga krala al pa republika iz sojem prezidentam b mi pugvali. Viš, Zgaga; naša rajtenga je bla pa narijena brez birta. Dva mandica sma iz velika muja skus spraul; pumisl! dva mandica, pol bod pa unet za autonomija! Če b bli mi dons za autonomija, b nam lohka usak utrok reku, de sma norci; ke iz autonomija b se usi demukrati izročl klerikalcem na milost in nemilost.«

»Kua maja pa spet klerikalci al pa de-mukrati iz autonomija za upraut? Autono-mija b ja na bla za klerikalce in tud ne

LDU Moskva, 18. marca. (Brezžično.) Prebežniki iz Kronštata pripovedujejo, da se je bivši kapetan Wilten vtihtopil kot zastopnik Rdečega križa. Iz Finske pričakujejo oddelke belo-gardističnih častnikov. Prisotnost toliko carističnih častnikov je ohladilo vplivala na upornike. Sinovjev je izdal za vstaše poziv, v katerem jim obeta, da ne bodo kaznovani, ako pridejo k rdečim četam; obenem veli v pozivu, da je vest, da rdeče čete postreljajo prebežnike, izmišljotina vstaških voditeljev.

LDU Moskva, 18. marca. (Brezžično.) Poročilo iz Petrograda z dne 18. t. m. pravi, da vse tvornice v Petrogradu delajo normalno in da so v inozemstvu razširjene nasprotne vesti neresnične.

LDU London, 18. marca. (Wolf) Poročevalec »Daily Herald« v Rigi je sporočil svojo listu uradno obvestilo o zavzetju Kronštata po boljševidih.

LDU Moskva, 18. marca. (Brezžično.) General Budjeni je v brzopletki iz Jekaterinoslava zagotovil vodstvu komunistične stranke, da so njegove čete popolnoma vdane in izrazili nado, da bodo uporniki v Kronštatu strogo kaznovani.

Politične novice.

+ **Odkriti bojovníki...** Ko so jugoslovanski škofje izročili belgrajski vladi memorandum, v katerem protestirajo zoper uvedbo vzgoje v sokolskem duhu v šolo, se je Jugoslovanski Sokolski Savez čutil poklicanega v ogorčenem tonu protestirati, da se mu podtikajo protikatoliški cilji in nameni. Ne, mi nismo zoper katolicizem, smo le zoper klerikalizem... Da napravi jo temu ovinkarjenju konec, so hrvatske in slovenske kršćanske organizacije »Jugoslovanski Sokolski Savez« ofiциelno pozvale, naj čisto določno odgovorijo na več vprašanj, od katerih je najvažnejše: »Ali je Jugoslovanska Sokolska zveza pripravljena, vse svoje prosvetno in vzgojno delo tako urediti, da nikdar ne pride v nasprotje z načeli kršćanstva in posebej katoliškega episkopata?« — Nato je Slovenska kršćansko-socialna Zveza dobila sledeči odgovor od Jugoslovanskega Sokolskega Saveza pod števil. 357 dne 15. marca 1921: »Slovenski kršćansko-socialni Zvezi v Ljubljani. — Starešinstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza ne vidi potrebe odgovorjati na dopis brez datuma, podpisan od Hrvatske katoliške ženske zveze in Hrvatskega katoliškega narodnega Saveza v Zagrebu in od Slov. kršćansko-socialne Zveze v Ljubljani. — Starešinstvo Jugoslov. Sokolskega Saveza. — Dr. Ravnihar I. r., I. podstarosta. — Dr. Fux I. r., tajnik.« — Ne vidi potrebe...! Ta odgovor je bolj jasan kot vsak drugi odgovor. Res človek mora imeti respekt pred slovenskimi kulturnimi bojovníki. Ni dolgo, je neki list na uvodnem mestu pozival na sistematični odpad od katoliške vere, včeraj pa neko svobodomiselnost akademsko društvo z

za demokrate, ampak za narud. Narud, Slovenci b bli iz autonomija tulk na bulšem, de b jm na merl u Belgrade želodce in jm kuhal kaša, al iz drugm besedam rečen: de b u soj hiš sami guspudar! in taka kaša jedl, kakršna b s sami skuhal.

»Maš prou, Zgaga. Tu je use res kar prauš, ampak pumisl, nam je tud tešku zdelo kar naenkrat use iz rok dat in jt u penzjon. Tud mi sma uredn usmilejna. Res, autonomija b bla ena heđu dobra reč za Sluvence, ampak za nas demokratske prvake b na bla. Če b še mi puđerval autonomija, b se zamerl u Belgrade in naše medalje, križčki in kurita, use b šlu pu cupatah. Viš, Zgaga, če pa nos edn že sedem križu zadi na hrbte kokr jest, se mu pa tud prleže en križček al pa medalja spredi na prseh. Tu t gre mende ja u glava! Sej dušeun deluci tud nisa tiste izjave za autonomija pudpisal, in vnder na uš trdu, de nisa brihtn lde. Ampak pumislke maja: kašn krajcer se zmeri še lohka ujame pu stran, če se člouk tku zadrži kokr druh čja; pu vrh pa tud ni izključen, de na uja dubl vsi tist medalje, ke sa se pametn zadržal in soje misl u želodce skril. Zupančič pa Golja dubeta medalje, tu je tku gvišn, ket amen u učenaš. In Guvekari bi tud na falila, če bi ja že na mou. Ampak Lajovic in pa ta druh, ke sa se predrzel tiste čenče pudpisat, te uja pa čutil in ceu soj žiulejne čakal, de b kej naprej pršli, ampak čakal uja zastojn, tu t puvem. Veš, Zgaga, le men verjem, učaseh je bl pameten iz želodcam mislt, kokr pa iz glava. Tu t lohka rečem iz lastne skušne.

»Če sm prou zastopu, gespud dohtar, pol pa tud men sliš en križček al pa medalja, ke jest tud nism pudpisu tistga, če prou iz glava delam kokr vou.

»Tu se lohka zgudi. Ampak jest b t bl svetvu, de raj mal putrpiš, de se u kej tacga urajmal kokr se je zdej za Kristanuga Toneta; veš, tu neki nese, križček pa nč. Al te pa nardeja za kakšnega puslanika na Katarib al pa ke drge, kokr uja naredl Vošnaka. Tu b tud na bl slab in tu b blu kokr nalašč zate, ke zastopš use jezike, če sa prou usi kransk.

»Pa še pučakma.

vso odločnostjo dementira, da bi bilo ono kdaj za odpad delalo. Po raznih glasilih in predavanjih svobodni misleci oznanjajo nov svetovni nazor, starogrške ideale, moralno čistega človeštva in bogve kakšnega spaka še, če pa treba to določno zastopati na vse štiri strani sveta, pa taje ali molče. Res kulturni boj, ki spada v — teater. Taki nasprotniki katolicizmu pač niso dorastli, to si lahko mirno vzamejo na znanje.

+ **O izstopu poslancev samostojne kmetijske stranke iz zemljoradniškega kluba** piše belgrajska »Politika« od 17. t. m. nastopno: »Za Slovence je bilo glavno vprašanje slovenski lokalni interesi in interese njihove Samostojne kmetijske stranke, vprašanje izvoza in uvoza gotovih predmetov, financiranje Kmetijske družbe in strah pred ljudsko stranko dr. Korošca ter njegovim nevarnim vplivom. K temu so došli tudi drugi interesi podobnega značaja. Žrtve, ki jih daje vlada Slovincem, so mnogo manjše, kot žrtve, storjene muslimanom. Medtem ko demokrati — vsaj en del — to zadnjo žrtve neradi vidijo, so pa zelo radi sprejeli prihod dr. Vošnjaka. V ostalem so s tem prihodom tudi od vsega početka računali. Brezdvomno bo skupina dr. Vošnjaka v radikalno-demokratski koaliciji ojačila njen demokratski del. — Tako sodijo v Belgradu o naših samostojnih. Kakor je videti, jih dobro poznajo, spoznalo jih bo tudi naše ljudstvo in z njimi obračunalo.

+ **Komu v korist?** Da si je Pašićeva vlada z debelimi milijoni, ki jih bo morala šteti vsa država, kupila muslimanske glasove, od tega bodo imeli dobiček samo muslimanski bosanski age ter begi in srbski bosanski kmetje. Demokratska stranka je ta, za srbskega bosanskega kmeta ugoden vladin kup takoj razumela ter sklenila, da delavcem in kočarjem, ki bi v Sloveniji, Slavoniji ali Vojvodini dobili zemljo od agrarne reforme, ne sme plačati podeljene zemlje država. Naši samostojneži pa so k temu povedali: da in amen!

+ **Kako so v konstituantni zastopani posamezni stanov.** O tem smo že enkrat prinesli uradno obvestilo na podlagi belgrajskih listov. Kakor pa za marsikako vestjo, ki pride iz Belgrada, pride naknadno še popravek, tako je tudi tukaj. »Beogradski Dnevnik« piše dne 12. marca t. l., da je slika konstituante na podlagi podatkov iz verifikacijskega odbora nastopna: od 419 poslancev je: 152 državnih uradnikov, 104 kmetje in posestniki, 52 odvetnikov, 13 zdravnikov, 20 duhovnikov, 17 časnika, 16 zasebnih uradnikov, 15 trgovcev, 8 obrtnikov, 9 delavcev, 6 književnikov, 4 dijaki in 3 rentieri.

+ **Volitve v višji šolski svet.** Zadnji »Učiteljski Tovariš« se silovito zaganja v »Slomškovo zvezo« in nje predsednika. Nam je znano, odkod tolika jeza, ki grozi z maščevalnostjo. Trdnjava se ruši; gosp. J. D. je že sčrlil iz višjega šolskega sveta in iz odbora ljubljanskega okrajnega učiteljskega društva; veliko število učiteljev tudi s častitim gospodom L. J. ni več zadovoljno, ker po poročilu »Slov. Naroda« so minili časi kimanja in hlapčevstva. Da se čolnček reši, in da obrnemo pozornost drugam, tedaj le po »Slomškovi zvezi« in predsedniku Struklju; oba morata s površja, ker prej ne bo miru. Dasi je v svobodni državi agitacija dovoljena in svobodna, vendar je nezasišano, po »Tovariš« celo nemoralno, poslužiti se je. Kaj je moralno in nemoralno politično, — o tem pa naj sodi slovensko učiteljsko, in sicer na sledečih dejstvih: 1. Leta 1919 sta podpisala predsednik »Slomškove zveze« in predsednik »Zaveze« kompromis, vsled katerega je »Zaveza« dobila višjega šolskega nadzornika, »Slomškova zveza« pa člana v višjem šolskem svetu. Prepričani smo bili, da ta član »Slomškove zveze« ostane v višjem šolskem svetu vsaj dotlej, dokler so rednim zakonitim potom ne preuredi višji šolski svet. Mi smo smatrali prejšnjo sestavo višjega šolskega sveta kot sestavo, ki jo je mogoče spremeniti le zakonitim potom. Pa kolika zmota! Komaj so čakali, da so višji šolski svet razgnali. — Prepričani pa smo, da je v tem oziru največja zasluga na poverjeniku UJU. Če smatra on tako postopanje za politično moralno, tedaj naj se nikar ne razburja nad nedolžnim letakom, kojega vsebina ni prav nič nemoralna. — 2. Pri pogajanjih za združenje, pri katerih je bil navzoč tudi gosp. L. J., se je vedno povdarjalo proporcijno volilno načelo, s katerim bi se tudi člani »Slomškove zveze« zadovoljili. In kaj smo doživeli? Popolno absolutistično volilno naredbo. Ali morete, g. L. J., tajiti, da niste tudi Vi sodelovali pri sestavi te naredbe? 3. volilna naredba izključuje od volitev ono učiteljsko na zasebnih šolah, ki nima 18 ur tedenskega pouka in tudi ono, ki mu ni poverjen popoln razredni pouk. Kdor pozna ustroj naših zasebnih meščanskih in ljudskih šol, takoj uvidi, zakaj ta strahovita pretkanost? In da »Slomškova zveza« in nje predsednik ne stojita tu zadaj, je menda tudi jasno, kakor tudi to, da je veliko bolj politično nemoralno na tak način uničevati glasove političnemu nasprot-

niku. 4. Opremljati uradne glasovnice s številkami, to gospod poverjenik L. J., je po našem mnenju tudi nemoralno, česar pa ne grajate, in to v veliko višji meri, kakor če kdo spiše letak v imenu nekaterih, ki se niso hoteli s pravim imenom podpisati — zavedajoč se, kakšnim nevarnostim bi se izpostavili. Nazadnje bi gosp. poverjenika L. J. le še vprašali, če ni morda že neštetokrat poslal nepodpisanih člankov v svet? Hic Rhodus, hic salta!

+ **Francoski glas proti intervenciji.** Znani francoski publicist Avgust Gauvain je priobčil v »Journal des Débats« 16. t. m. članek, ki kaže, da je eden izmed redkih Francozov, ki poznajo politični položaj v Rusiji. Opozarja na to, da se boljševiški režim resno majo, da pa ne more pasti drugače kakor potom notranje krize. Največja napaka bi bila, če bi Francija intervenirala. Glede ruskih inteligentov, ki bi radi zmobilizirali svoje in zavezniške sile proti sovjetom, Gauvain čisto pravilno sodi, da so dozdej pokazali le to, da znajo vsako akcijo izkvariti. Gre jim preveč za njihove osebe. Preden bo ruski organizem začel zopet pravilno funkcionirati, bo preteklo še veliko časa in tako Es-Eri lakor monarhisti se bodo morali navaditi potrpljenja in pameti. — Vse kaže, da je misel o intervenciji hvala Bogu padla v vodo — upamo, da enkrat za vselej.

+ **Vsenemško gibanje v Avstriji.** Z Dunaja se nam poroča: Vsenemška ljudska stranka je povodom londonskih sklepov entente sklenila na seji izvrševalnega odbora izjavo: za Nemčijo ter odposlala na državnega predsednika Eberta tole brzopletko: »V duhu narodne skupnosti, ki presega državne in deželne meje, sočutimo zgodovinski trenutek, v katerem odklanja Nemčija uničevalne načrte proti državi in narodu. Naša usoda je bila in je skupna. Slične brzopletke so odšle tudi na nemško ljudsko in nemškonacionalno stranko v Nemčiji.

Dnevne novice.

— **Žalna manifestacija.** Pozivljamo vsa društva, da se udeležijo žalne manifestacije polnoštevilno in z zastavami z žalnimi znaki.

— **Kolo Slovenskih Sester.** Na ustan. občni zbor v nedeljo, 20. marca prinesite članice svoje društvene izkaznice s seboj, v kolikor ste jih že prejeli. Ostale jih dote v soboto dopoldan na magistratu II. nadstr. od 9—11 ure dopoldne, ali v nedeljo pri občnem zboru. Ker je v nedeljo žalni dan, se prosi, da pridejo tudi dame na občni zbor po možnosti v temnih oblekah. — Prip. odbor.

— **Propaganda za odpad od vere.** Jugoslovansko napredno akademsko društvo »Jadranc« nam je poslalo na podlagi § 19 tiskovnega zakona sledeči popravek: »Ni res, da je polovica akademskega društva »Jadranc« že odpadla. Ni res, da je precejšnje število članov prestopilo v pravoslavje. Ni res, da se vrši agitacija za odpad s terorjem in nasilnim pregovarjanjem. Res pa je, da se imenovano društvo drži svojega programa, ki pravi, da je vera privatna stvar posameznika in spada v društven delokrog le v toliko, kolikor je ta predmet znanosti. — O d b o r.« Ta popravek ne odgovarja povsem zakonitim zahtevam § 19 tiskovnega zakona, vendar ga objavljamo, ker je dobro znamenje, da se je dijaštvo vendar začelo zavedati, da je propaganda za odpad od vere nedostojno dejanje. Točnega števila odpadnikov ne vemo, toda da je mnogo akademikov odpadlo od katoliške vere, tega tudi »Jadranc« ne taji; marveč se skriva za svoj program »vera privatna stvar« in je torej stvar vsakega posameznika, kaj da stori. Vemo, kako se taki programi izvajajo. Menda je bila udeležba demonstrantov minolo nedeljo tudi »privatna stvar«.

— **Geslo svobodomiselnih akademikov.** Svobodomiselni akademiki so vprizorili v nedeljo v vestibulu »Uniona« demonstracijo proti SLS. — Z vso vnetostjo so Dalmatinci in Jadranaši, pomešani s srednješolci do prvega razreda, vzklikali: »Živio narodna cerkev!«, »Dol z Rimom!«, »dol s papežem!«, »dol s klerikalci!« (Bode li »Jadranc« tudi to dejstvo skušal utajiti s popravkom § 19?)

— **Shod samostojnežev v Novem mestu.** Prav ima »Kmetijski list«, ki piše, da S. L. S. v Novem mestu še ni imela nikoli takega shoda kot zadnjič SKS. Na javen pretep S. L. S. nikoli ni pozivala, ne pozivlje in ne bo pozivala, zato gre lahko glasilo SKS en korak naprej in zapiše, da S. L. S. pretepaških shodov v Novem mestu nikdar ni imela in ne bo. — Laže »Kmetijski list«, ko piše, da je »Slovenec« pozval prišaste iz ribniškega okraja, da onemogočijo Pucelju shode. Mi smo le ugotovili, da so bili v Novem mestu na pretepaškem shodu SKS tudi ljudje iz ribniškega okraja, ki so prišli na sejem po plemenske prešiče. Ko so ti modreji možakarji na lastne oči videli divjaštvo svojih »samostojnih« tovarišev, tedaj so se zakleli, da Pucelj v ribniškem okraju ne bo govoril več. — V jezik se je ugriznil »Kmetijski list«, ko pravi, da je SKS v Novem mestu pripravila 3000 ljudi, da vlada med

SKS in srbskimi zemljoradniki soglasje. Vsi vemo, da je ta trditve zavedna laž, saj so se te dni končno javno razcepili, in Srbi vriskajo, da so se iznebili slovenskega demokratskega — balasta. »Kmetijski list« je v tej zadevi toliko časa farbal, da je sam sebe potegnil za nos. — »Kmetijski list« pa se je tudi hudo zmotil, ko je na novomeškem shodu SKS videl 3000 ljudi. Ta gospod poročevalec gotovo ni bil v fronti, ker sicer bi imel še vsaj približno predstavlo, koliko prostora zavzamejo trije bataljoni ljudi. — »Kmetijski list« se jezi, ker nismo prinesli govorov samostojnih poslancev na shodu v Novem mestu. — Na... al Ponavljali se pa ne bomo, imamo preveč perečih vprašanj. — Zaslave so šteli samostojni v Novem mestu. — Koliko jih je viselo s k m e t s k i h hiš? — »Sijajen« shod je imela SKS v Novem mestu. Govorilo pa je pol tucata ljudi dve uri. Se dobro, da so v tem kratkem času vsi na vrsto prišli, zlasti ker je bila pod rampo večna »kurja mesas«. Konj nič, okrašenih voz nič, dežja dosti, odobravanja bore malo, batin čez mero, večer nemir med poslušalci, glasovi govornikov hripavi, zagovor oportunitetne politike SKS pod ničlo. Sijajno! — Za Pucelja se boji »Kmetijski list«, ker ga Ribničanje ne marajo. Prazen strah. V Ribnici bo Pucelj lahko govoril nemoteno, ker ga ne bo nihče — poslušal.

— **Iz Tržiča.** K uradnemu popravku g. ravnatelja Albina Lajovica: »Ni res, da so opažati na tej šoli kulturnobojne tendence in da je ta šola po kulturnobojnih poizkusih tako razvpita« itd. si usojamo vprašati: Kaj je bil vzrok pritožbam, ki smo jih brali v časopisju že to šolsko leto ne samo enkrat glede tukajšnje meščanske šole? Ali ni bral g. ravnatelj sam na februarskem roditeljskem sestanku vlogo tukajšnjega županstva, ki je zahtevalo pojasnil glede odstranjenega križa v telovadnici in glede naročnine za »Sokolice«? In ob tej priliki nas je najbolj zanimalo to, da g. ravnatelj ni niti besedice znilo o tem, da hoče preskrbeti za šolo dovoljno število križev in s križem okrasiti tudi telovadnico. Nadalje, kaj je bil vzrok tolikemu razporu v učiteljskem zboru, kakor moremo sklepati iz tozadevnih časnikarskih notic? Ali ne list »Sokolice«, ki se je v vednostjo ravnateljstva začel obešati po šolskih sobah, list, ki vzgaja za Sokola, čigar duh podira, kar katehet v šoli zida. Ne smatramo takih pojavov že za pravi kulturni boj, pač pa opravičeno za kulturnobojne tendence, kulturnobojne poizkuse. Škoda!

— **Ziri.** V hipu, ko slavi Italijan slavlje aneksije ter z grabežljivo roko sega po zemlji naše občine, ustanavljamo podružnico »Jugoslovanske Maticice«. Narodna dolžnost nas kliče — pridite vsi, ki narodno mislite in čutite, na ustanovni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 20. marca ob 4. uri popoldne v dvorani g. Boria. Naj bo ta ustanovni občni zbor velika manifestacija protesta proti laškemu nasilju, obenem pa manifestacija žalovanja in sočustvovanja našim bratom onstran meje, ki krvavečih src čakajo skorajšnjega narodnega osvobojenja in ujedinjenja.

Pripravljalni odbor.

— **Iz Semiča.** Nekomu žilica ni dala miru in je po vzgledu nekdanjih avstrijskih denuncijantov anonimno ovadil na državno pravdnštvo v Novem mestu župana Jakoba Pluta in občinskega tajnika v Semiču, češ, da sta razobesila dne 1. novembra 1920 nemško zastavo, da sta sramotila kralja in se zavzemala za bankrotiranega Habsburžana Karla. Anonimni ovadu, ki ni imel toliko poguma, da bi podpisal svoje ime pod ovadbo, je navedel celo vrsto prič, županovih političnih nasprotnikov, ki pa o stvari ni nobena ničesar vedela. Doba zlobnih persekucij in ovadb brez podlage proti našim prišastem je na dnevnem redu in ne zdi se nam neverjetno, da izhajajo direktno namigi za take ovadbe od gotove strani.

— **Iz Loške doline.** Preteklo je nad dve leti, odkar je bila naša dolina po zasledbi Italijanov odrezana od svoje železniške postaje Rakek. Kolika neprilika ter obenem velikanski stroški, ko je bil ves tovarni in osebni promet zvezan z toliko oddaljeno postajo Velike Lašče. Skrajni čas, da uživamo zopet prostost in se je italijanska nesreča umaknila iz Rakeka. Dobili smo zopet železniško zvezo, a kar je še večje važnosti, avtomobilno zvezo z Rakekom. Auto odhaja vsak dan zjutraj ob tri četrti na 4 iz Starega trga, iz Rakeka nazaj pa ob 17. uri. S to vožnjo zvezan je osebni in poštni promet.

— **Duhovniške plače.** »Politika« poroča 17. t. m.: V letošnjem proračunskem predlogu ministrstva za vere je predvidena reforma, po kateri naj bi se duhovniki izenačili z državnimi uradniki tako, da bi svojo plačo prejeli od države, država pa bi zase pobirala takse za verske obrede. Ta načrt se sedaj podrobno izdeluje ter bi bili po njem duhovniki vseh konfesij razdeljeni z ozirom na svojo šolsko kvalifikacijo, po kateri bi se jim tudi določila plača. Za duhovnike s polno (bogoslavno) izobrazbo je predvidena početna plača letnih 2400 dinarjev, napredovanja pa bi

se računala po službenih letih in delu, ne samo na verskem, temveč tudi na narodnem polju. Za duhovnike brez kvalifikacije z neko nižjo bogoslovno šolo, kakor je to slučaj pri gotovem številu kaludjerov in hodž, je predvidena posebna plačilna lestvica, ker se bodo smatrali kot nižji državni uradniki. Kar se tiče onih dohodkov, ki so jih imeli do sedaj duhovniki od cerkvenih obredov in ki so jih v večini slučajev sami pobirali, se bodo definitivno odkazali državni blagajni, toda z bistvenimi izjemami. Višina takse na cerkvene obrede, ki jo bo država pobirala kot nekaj osebni davek, se ima posebej določiti v finančnem ministristvu povodom razprave o proračunu. Včeraj se je radi tega pričela prva preliminarina konferenca zastopnikov ministristev za vere in finance. Razen tega je v tem načrtu predvidena, kakor že zgoraj omenjeno, tudi ureditev redovniškega položaja. Kar se tiče velikih samostanskih imetij, jih bodo tudi poslej upravljale samostanske uprave, vendar pa tako, da se bo ves dohodek po odbitku režijskih stroškov nakazal državi blagajni. Razume se, da velja to tudi za katoliške samostane, kakor za slične ustanove ostalih konfesijskih.

— Društvo občinskih tajnikov za Slovenijo naznanja, da se vrši občni zbor društva v torek dne 22. marca dopoldne ob 9. uri v Narodnem domu v Celju. Vabljeni so vsi člani in sploh vsi drugi stanovski tovariši, ker gre za eksistenco do danes najbolj bednega stanu v državi.

— Nagrada občinskim poslovojem. »Politika« poroča, da se vsled sklepa ministrskega sveta vsem občinskim poslovojem v starih mejah Srbije izplača za meseca januar in februar po 250 dinarjev mesečno kot nagrada za dela državne uprave. Bržkone bodo občinskim poslovojem tudi za marec in april nakazane iste nagrade.

— Javnosti v priporočilo! Podporno društvo jugoslovanskih akademikov v Ljubljani razpošlje v prihodnjih dneh nabiralne pole za dobrohotne prispevke. Vesti o bednem življenju ljubljanskih visokošolcev polnijo časopisne kolone dan za dnem, položaj pa se ni s tem prav nič izboljšal. Društvo skrbi le z največjo težavo za hrano najpotrebnejšim, kar pa daleko ne odgovarja niti povprečnim zahtevam posameznika. Težke besede so padale o stanovanjski mizeriji in o akademskem domu in le malokdo je imel priliko pobližje spoznati bedno stanje visokošolske omladine, nihče pa ne sluti koliko jih je že, ki so omagali na zavratnih boleznih, kakršne so v revnih stanovih tako udomačene. Podporno društvo jim ne more prispevati dovoljne bolniške podpore, zdravilnega potrebni stopajo v službo kot pisarniška moč, da se bodo mogli zdraviti, kadar bodo podlegli do kraja. Kdor pa še ni na tem, pride kmalu na vrsto. Zato se obračamo tem potom na slavno občinstvo, da nam pomore po svojih močeh. Nabiralne pole bodo natančno označene z društveno štampiljko in s podpis odbora. Na polo naj se vsak darovalec podpiše in naznači darovano svoto. Upamo, da uvideva vsakdo naše potrebe in da ne ostane naš klic brezuspešen. — Odbor.

— Odvajanje. Profesor Hirsch v Berlinu, predsednik družbe za javno zdravstvo, je dognal, da je »Franz-Josef«-grenčica zanesljivo razredčujoče in mlo odvajajoče čistilno sredstvo.

Ljubljanske novice.

Ij Pozivamo vse hišne posestnike, da v nedeljo, na dan žalne manifestacije, v znak žalosti in protesta proti nasilju, katero se vrši nad našim narodom, izobesijo žalne zastave; kjer pa teh ni, narodne zastave na pol droga ali s črnim trakom. — Obenem opominjamo, da je dolžnost vsakega narodnega društva, da se udeleži nedeljske manifestacije na Kongresnem trgu polnoštevilno s svojo zastavo, opremljeno s črnim trakom. Društvo jugoslovanskih dobrovoljcev.

Ij J. S. Bachov pasijon se poje zadnjič danes, dne 19. marca. Začetek točno ob treh popoldne. Vstopnic k izvajanju tega veličastnega umotvora je le še nekaj malo dobiti v Dolenčevi trafiki v Prešernovi ulici. — Po končanem pasijonu ima pevski zbor, ki je pri pasijonu sodeloval, prijateljski sestanek v verandi hotela Uniona. Vabijo se na sestanek vsi ljubitelji glasbe.

Ij † Francišek Soukal. Danes ob 8. uri zjutraj je izdihnil v deželni bolnišnici po dolgem trpljenju naš blagi prijatelj in tovariš Francišek Soukal, trafikant pred Škofijo. Dolgotrajna srčna hiba, ki se je naposled pridružila še vodenica, je danes izpodrezala življensko nit skrbnemu očetu 7 malih otročičev, možu dobre žene. Francišek Soukal je s Češkega prišel na Slovensko kot krojaški pomočnik ter ostal med nami kot popolnoma naš. Bil je med kriščanske socialnim delavstvom eden najprirednejših učencev Krekovič. V bivšem »Kat. domu« se je z verno udeleževal socialnih razgovorov in govorniških večerov, ki jih je vodil dr. Krek. Bil je čista, plemenita duša, prepričan katoličan, zvest tovariš skozi celo življenje. Njegov pogreb bo v nedeljo dne 20. t. m. ob 2. uri popoldne iz dež. bolnice. Naj počiva v miru!

Ij Gl. dr. »Ljubljana«. V nedeljo se zberemo ob devetih pred »Ljudskim domom«, odkoder odkorakamo skupno na manifestacijski prostor. Vsi točno!

Ij Ljudski oder v Ljubljani ponovi jutri v nedeljo, dne 20. marca 1921 ob pol osmi uri zvečer v Ljudskem domu Fr. S. Finžgarjevo dramo v treh dejanjih »Veriga«. — Vstopnice se dobijo v predprodaji v trafiki ge. Modic v Kopitarjevi ulici in v trgovini »Nove Založbe« na Kongresnem trgu nasproti kavarni »Zvezda«. V nedeljo zvečer pa pri blagajni v Ljudskem domu od 6. ure naprej.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo. V ponedeljek, dne 21. t. m. točno ob osmih zvečer društveno predavanje. Vstop prost.

Ij Klub občinskih svetnikov SLS ima klubovo sejo v ponedeljek, dne 21. marca ob pol 8. uri v navadnih prostorih. Vabijo se vsi gg. občinski svetniki, da se seje gotovo udeležijo.

Ij Šentpeterčani igrajo danes zvečer ob pol 8. uri v Ljudskem domu »Bele rože«, lepo in resno igro, čigar dejanje se vrši v industrijskem kraju. Predprodaja vstopnic dopoldne v Šentpeterski prosveti, zvečer pri blagajni od 6. ure naprej.

Ij Šentjakobska prosveta. Na Cvetno nedeljo ob šestih zvečer bo skioptično predavanje o Sveti deželi.

Ij Člani križevniške moške in mladeniške družbe naj se polnoštevilno zbere k pogrebu tovariša g. Fr. Soukala v nedeljo ob 2. uri popoldne pri mrtvašnici deželne bolnice na Zaloški cesti.

Ij Javnih nameščenec navajljana druga za Ljubljano ima svoj ustanovni občni zbor danes v soboto, dne 19. marca ob 6. uri zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata.

Ij Člane Stolne Vinc. konf. prosim, da se polnoštevilno udeležijo pogreba našega neumornega člana Frana Soukala v nedeljo, dne 20. t. m. ob 2. uri popoldne. — Zbirališče pred bolnico. — Predsednik.

Ij Marijnetno gledališče igra v nedeljo, dne 20. marca ob treh popoldne in ob šestih zvečer bajko v štirih dejanjih: »Obuti mačke«. Kot predigra se bo predstavljala šaljiv prizor: »Protestni šhod lutke«, kjer nastopi Gašperček kot glavni govornik.

Ij Sprememba repertoarja v gledališču. Ob priliki žalnih manifestacij dne 20. marca se vrši v opernem gledališču slavnostna predstava v korist Jugoslovanske Maticice in Kola slovanskih sester. Peli bodo domačo operno noviteto Viktorja Parme »Zlatorog«. Pred predstavo bo predavala gospa Danilova primerne pesnitve Gregorčiča, Župančiča in Gradnika. Vsled tega se repertoar v drami spremeni.

Ij Šišensko prosvetno društvo priredi na praznik sv. Jožefa in v nedeljo igro »Tihotapec« v šolski telovadnici. Začetek ob 6. uri zvečer.

Ij Društvo »Pravnik«. V sredo, 23. t. m. ob 5. popoldne priredi se sestanek v justični palači, soba 29, na katerem bo poročal univ. prof. dr. Metod Dolenc o temi: »Določila o tiskupislopih ustavnega odbora«. Vabljeni so osobito tudi gg. uredniki in izdajatelji časnikov.

Ij V Špilju aretirani ljubljanski vlomilec. Orožniki v Špilju so aretirali Ivana Ferdinanda Gorjanca, pri katerem so našli srebrno kaseto z 12 kosi jedilnega srebrnega orodja, ki so bili meseca novembra 1918 uropani iz voza, v katerem je bila oprava bivšega tržaškega namestnika Fries-Skeneta. Dalje je Gorjanec vlomil meseca oktobra 1919 pri Ani Dogan in odnesel 4000 kron denarja in več zlatnine.

Ij Na Dunaju ogoljufani ljubljanski trgovec. Gospod Valentin Sterle je izročil na Dunaju gospodu Ivanu Jugu 20.000 nemškoavstrijskih kron s prošnjo, naj jih vložijo v kako banko in naj mu prinese ček v Ljubljano. Ker g. Jug g. Sterletu ni o izročilih 20.000 kronah ničesar sporočil, ga je g. Sterle naznanil oblastem s pristavkom, da je g. Jug ogoljufal v Ljubljani več trgovcev za približno 60.000 jugoslovanskih kron.

Ij Dražba zaplenjenega konja. V ponedeljek, dne 21. marca t. l. bo prodan na dražbi lep, močan zaplenjen konj na pristavi »Zeleni hrib« poleg Dolenjskega kolodvora. Začetek dražbe ob 3. uri popoldne.

Najnovejša poročila.

SOCIALNE ZAHTEVE SLS V USTAVO-DAJNEM ODBORU.

Belgrad, 18. marca. (Izvirno) Na današnji seji ustavnega odbora se je razpravljalo o oderuštvi. Poslanec dr. Šimrak je v imenu Jugoslovanskega kluba predlagal stilizacijo tozadavnega člana, da naj pravni posli vseh vrst, ki nasprotujejo splošni blaginji, ne veljajo. Očrtal je zgodovino oderuštva, ki v prvi vrsti uničiva kmetijstvo in delavstvo. Nato se je razpravljalo o imetju. Poslanec dr. Šima Markovič ter Zivko Jovanović in Pavle Pavlovič so razložili v imenu komunistov svoje stališče glede tega vprašanja. Stališče ljudske stranke sta obrazložila posl. dr. Dulibić in dr. Gosar, ki sta naglašala, da bi se morale v vprašanju imetja poudariti, kolik

je maksimum, ki se sme posedovati. V ustavi se sploh ne more določiti pravo odškodnine za posest, temveč da se mora prepustiti rešitev tega vprašanja poznejši zakonodaji. Poslanec dr. Drinković je govoril proti vladi, ki je kupila večino za svojo ustavo z državnim denarjem. Pri tem je došlo do burnih prizorov v ustavnem odboru. Opozicija je očitala vladi, da se take kupčije na vsem svetu še nikdar niso zgodile. Zatem je došel v razpravo člen o davku na dedščino. Poslanec dr. Šimrak je predlagal nastopno stilizacijo: »Z zakonom o davku na dedščino se ima dati državi obširno sodelovanje, vzemši v poštev rodbinsko stopnjo in faktično imetje dedičev. Država nima pravico na davek pri kmetijskih, delavskih in obrtniških zapuščinah, ki ne prekoračijo minimuma, potrebnega za življenje.« Naglašal je, da je vladni predlog o davku na dedščino le za kapital ugoden, medtem ko oškoduje kmetijstvo in delavstvo. Kmetijski stan že danes plačuje okoli 12 do 48 odstotkov davka na zapuščino. Pri zapuščinah bi bilo treba upoštevati tudi imetje onih, ki podedujejo. Vlada je bila v početku pripravljena, sprejeti ta predlog, pozneje pa so bile sprejete samo nekatere točke. Pri tem členu je dr. Šimrak tudi predlagal, naj se predvsem uvede progresivni davek na rente, zemljo in kapital, zatem pa progresivni davek na zaslužek. Imetje, potrebno za življenje, naj bi bilo davka prosto. Nadalje je predlagal, naj se monopol in trošarina odpravita. Te predloge dr. Šimraka so pa vladne stranke odklonile. — Govorila sta tudi dr. Dulibić in dr. Gosar, ki sta naglašala, da je vladni člen nejasen in nepopoln. Nato se je prešlo na člen o agrarni reformi. Ker se pa vladne stranke o tem členu še niso sporazumele v pododboru o tem vprašanju, zato redakcijski odbor ni mogel predložiti ustavnemu odboru nobenega predloga. Dr. Šimrak je predlagal, naj se predvsem, kar načelno vprašanje agrarne reforme še ni rešeno, razpravlja o gozdarskem vprašanju. Po debati o tem predlogu je govoril dr. Šimrak o gozdarskem gospodarstvu in naglašal, da se pri gozdarskem gospodarstvu ne more postopati po istih načelih kakor pri ostalih ekonomijah, ker dozorevajo gozdovi polagoma in se morajo pri gozdovih upoštevati tudi razmere kraja. Protestiral je proti vladnemu predlogu, da se vsi večji gozdni kompleksi izroče državni upravi. Branil je pravice kmetov na gozdove ter poudarjal, da gozdno gospodarstvo v Sloveniji, ki je v rokah kmetov, najlepše napreduje. Ako bi to gospodarstvo prešlo v državno upravo, bi ga v svojem birokratizmu samo uničila. Vprašuje vlado, kaj pomenja izraz »tuj gozdovik«, ker je to zelo raztegljiv pojem. Stavil je nastopni predlog Jugoslovanskega kluba, ki se glasi: »Gozdovi imajo služiti narodu. Vsi večji gozdni kompleksi, ki so v občinski, deželni ali pokrajinski oblasti, se dajo po potrebi v uporabo ljudstvu. Pravico do lastništva imajo v prvi vrsti oni občinarji, ki dosedaj niso imeli te pravice. Določi se to s posebnim zakonom.« Po razpravi o tem predlogu se je seja zaključila.

ZA CENTRALIZEM.

LDU Belgrad, 18. marca. (ZNU) Danes dopoldne je bila konferenca demokratov, radikalcev, muslimanov in Vošnjakov skupine o administrativni razdelitvi države. Gre za to, da se obdrži razdelitev na okrožja, ne pa pokrajinska razdelitev. Vendar pa se deluje tudi na to, da se omogoči ustanovitev večjih teritorialnih edinic potom združitve nekaterih okrožij, toda te nove edince bi ne smele biti identične s starimi pokrajinami. V čiji odbor, ki naj bi rešil to vprašanje, so bili izvoljeni Ljuba Jovanović, dr. Laza Marković, Juraj Demetrovič, dr. Vošnjak in Omerović.

RADIKALCI IN KUPČIJA Z MUSLI-MANL

LDU Zagreb, 18. marca. (ZNU) Riječ poroča iz Zagreba: Na včerajšnji seji radikalnega kluba, na katero so prišli tudi poslanci iz Bosne, se je razpravljalo o sporazumu vlade z muslimani. Poslanci v Bosni so odškodnino v znesku četrtil milijarde dinarjev smatrali za preveliko. Muslimani so v vojni igrali zelo žalostno vlogo in so bili avstrijski »Schutzkorpsi«, sedaj pa jih vlada za to še plačuje. Referatu ministrskega predsednika Pašića se je posrečilo pomiriti poslance ter se je sporazum z muslimani končno odobril. Danes popoldne se sestane demokratski klub, da reče svoje končno besedo o sporazumu vlade z muslimani. Ožji odbor kluba je predložil svoj referat. Sporazum se bo odobril z nekimi klavzulami z ozirom na državne potrebe.

NASE FINANCE SO OBUPNE.

LDU Belgrad, 18. marca. (ZNU) Dopolnisk »Jutranjega lista« doznava, da je bila včeraj dopoldne v finančnem ministristvu razprava o proračunu za leto 1921-22. Minister Kumanudi je izjavil, da mora država vse izdatke omejiti na minimum, ako noče deficita, ki je itak ogrožen, še nadalje povečati. Noben finančni minister ne bi mogel pristati na proračun osmih

milijard. Ne smemo pozabiti, da je stanje naših financ obupno in da nas to tira, da živimo od posojil pri Narodni banki. To vsekakor vodi do poloma državnih financ.

NOVA ORIENTACIJA SOVJETSKE POLITIKE.

LDU Moskva, 18. marca. (Brezlično.) Sprejel se je predlog Ljeningov, da se namoestijo rekvizicije žita z odajanjem. Po primerni oddaji žita za prebivalstvo, ki ne obdeluje zemlje, bodo mogli kmetje preostanek brez omejitve prodajati. Oddaja žita se bo zmanjšala, ako bo mogla država doseči, da se bo uvažalo več žita. Javno mnenje toplo pozdravlja to reformo.

NOV USPEH BOLJŠEVIKOV NA KAVKAZU.

LDU Moskva, 18. marca. (Brezlično.) Centralni odbor komunistične stranke v Georgiji ugotavlja v svojem oklicu na komunistične stranke in proletarijat vseh držav, da je rdeča armada prišla v Georgijo, ker so jo vstali in njihov revolucijski odbor poklicali v Georgijo na pomoč, ker bi bili sicer vstaji uničeni in bi se zopet vzpostavila diktatura buržuazije z menševiki. Komunistična stranka Georgije izjavlja v imenu delavnih množic vseh v Georgiji bivajočih narodov, da se nad gruzinskim narodom ni izvršilo nasilstvo, temveč da se je osvobodil jarma menševiških in meščanskih uzurpatorjev. Kmetje in delavci Gruzije in tudi narodne manjšine so pozdravljali ustanovitev sovjetske vlade in prihod rdeče armade.

LDU London, 18. marca. (Reuter.) Boljševiki in Turki so obenem vdrla v Georgijo in tekmujejo za posest Batuma.

Gospodarstvo.

g Nov uspeh imamo zaznamovati na gospodarskem polju. Tvorica keksov in prepečenca V. Bizjak in drug, Rog Slatina, je razširila svoj obrat ter postavila te dni za izdelovanje keksov najmodernejše stroje. Produkcija keksov se more zvišati do 2000 kg na dan. Tvrdisi, ki je zbog svojih finih izdelkov znana, je omogočeno s tem nuditi svojim cenj. odjemalcem na fineje in krasno izdelano blago po zelo nizkih cenah! Znano zdravilišče Rog Slatina je pridobilo s tvrdko na slovesu; saj se nahaja v njeni sredini prva najmodernejša tvornica keksov v Jugoslaviji.

1009

Katoliški vestnik.

c Večerni pasijonski govori bodo veliki teden v cerkvi sv. Petra vsak večer ob 7. uri. Začetek v ponedeljek, 21. marca sklep na Veliki petek, 25. marca. Osrednja misel govorov: Sv. križ, drevo življenja.

c Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani. Predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Ljubljani se obrača na vse prijatelje cerkve sv. Jožefa, da prihitijo na pomoč s prispevki, da bo mogoče cerkev čimprej blagosloviti in posvetiti.

Dijaški vestnik.

d »Zvezda« ima v torek — 22. t. m. — svoj redni sestanek v knjižnični dvorani Jugoslovanske tiskarne. Na sporedu zanimivo predavanje. Predsednica.

d Ljubljanska podružnica SDZ ima važan sestanek v torek, 22. t. m. točno ob 14. uri v čitalnici Jugoslovanske tiskarne. Pozivam vse tovariše, da se sestanka udeležite zanesljivo. — Predsednik.

d Škofjeloška podružnica SDZ ima svoj redni občni zbor v sredo, 23. t. m. ob 9. uri dop. v društv. dvorani v Škofji Loki. — Predsednik.

Turistika in sport.

Program nogometnih tekem 19. in 20. marca 1921. Na praznik 19. marca ob pol 16. uri »Ilirija«: »Rapid«, Maribor, pred tem ob 14. uri »Ilirija« rez.: »Jadrana«. V nedeljo, 20. t. m. ob 15. uri »Ilirija«: »Rapid«, Maribor, pred tem ob pol 14. uri »Ilirija« rez.: »Hermes«. Mariborski »Rapid« je za Ilirijo prvo moštvo v Sloveniji. Z igralci »Hertec«, ki se je razdružila, je dobil znatno okrepitev, tako da bo nastopil te dni v doslej najmočnejši postavi. Z ozrom na žalno manifestacijo gre del prebitka nedeljske nogometne tekme v korist »Jugoslovanske Maticice«.

(k) Ob otvoritvi sezone nekaj navodil za občinstvo: Gledalci naj v nobenem oziru ne skušajo vplivati na sodnika ali igralce, ker s tem igro le ovirajo in kazijo. Pač pa naj razsodnejši gledalci vplivajo poučno na oni del publike, ki se obnaša nepravilno; v splošnem se je treba ravnati po odredbah rediteljev.

Prosveta.

pr Bachov Pasijon po Mateju. Težko, in spričo naših razmer skoro drzno nalogo si je dal dr. Čerin, ko se je lotil tega velikanskega dela. Saj mu ni stalo na voljo nič drugega kot lastni orkester. Trop solistov, dva zbora, orgle v primerno velikem prostoru, organista je moral še le iskati. Zato je njegova odločnost tem večje hvale in priznavanja vredna, čim večje to

žave je moral premagati, da nas je seznanil s tem čudovitim delom. Res, da je bilo nekoliko okrnjeno — nekaj najlepših arij, tudi kak zbor, je odpadlo. Sicer je zaradi arij morda tudi prav, da so izostale, zakaj sedanji dramatični pevci ko orator niso vajeni tako da namestu pester kitice dehtečih, lahkih cvetov dobimo nekaj osmukanih listov, katerih vsak zase je sunkoma od debela odtrgan. Tudi ta dva večera so koloraturne arije vsaj v neki meri povečini vsem delale težave, dasi moram po drugi plati ugotoviti, da je n. pr. višji glas v duetu pri besedi sezidam koloraturo zapel v naše popolno zadovoljstvo, spodnji pač manj.

Izmed solistov je imel največ dela g. Kovač (evangelist), ki je prvi večer svojo naporno in ne lahko nalogo vohče srečno dovršil, če izvzamemo deloma manj srečno vokalizacijo; drugi večer se je semer-tje poznalo, da je nekoliko truden ali manj nastrojen ali karkoli. — G. Romanovski je s primernim umevanjem pel Jezusa in Petra, da smo ju bili kar veseli; samo na enem mestu se nam je — vsaj osebno — zdelo beseda za Kristusa malo preveč afektirana. Njegov nastop je bil prav dostojanstven, miren, blažilen. — G. Premelj ima glas po naravi jako lep, doneč, pa je še ves zvezan v povojih, tako da se tista mehkoča, ki je v njem skrita, izza sunkovitih postopov komaj razbere. V recitativu se je sunkovitost manj poznala. Ko ne bo več mislil na vsak posamezni ton, ampak bo občutil glasbeno misel kot celoto, bo brez dvoma dober baritonist. — Gdčna. Thierryjeva se nam je ta dva dneva zdelo zopet boli temna; nekoliko je bila temu morda vzrok vsebina, da je svoj, že sicer iz brezden rastoči, težki glas odela v žalni mrak; toda nam se zdi, da bi bilo bolje, če bi se vedno trudila, da glas kar moč osvetli, ker sicer njene odlične pevske lastnosti trpe zaradi tega mraku, ki se razgrinja nad njenim petjem. Nekatera mesta nam je zapela naravnost pretresljivo (n. pr. »O Golgota, nesrečna Golgota!«). Ga. pl. Chulawska-Wistinghausova ima jako mehek, prožen, gibek glas, to je gotovo; za točnejšo oceno bi morali nekoliko več njenega petja slišati.

Najbolj so seveda učinkovali zbori. Posebno dober je bil prvi. Tvoril ga je izdatno pomnoženi frančiškanski pevski zbor, ki ga je pripravil njegov vodja P. H. Sattner. Drugi je bil nalašč v ta namen sestavljen; ker pa ni imel — kot prvi — primernega hrbišča, v tem kratkem času seveda ni mogel tako enoten postati; zato je bil znatno šibkejši. Najlepše je bilo, kedar sta oba isto pela, tako da smo imeli veliki užitek zlasti pri nekaterih dramatičnih mestih in pri koralih — izvzemši enkratno distonacijo, ko je zbor brez spremljanja začel, pa so orgle šele kasneje poprijele — morda bi bilo kazalo spremljanje opustiti. Posebno pohvalno moramo omenjati mehko vezanje v sklepem zboru, kjer so glavne note dajale primerno krepko oporo ostalim, ki imajo samo figurativno dekorativni pomen, da so jih ovijale kot lahno trtje. Orkester sam je bil prav dober, jasen, čist, dovolj močan, dovolj tih, kot je bilo ravno potrebno; tudi z orglami se je dobro ujemal; samo izpočetka so hotele biti flaute za spoznanje nemirne, pa so se hitro ogrele. Jako veliko užitka nam je pripravilo opazovanje te preproste instrumentacije. Kakšen učinek je napravila pozavna, ko se je prvič oglasila!

G. Premelj, ki je igral na orgle, je imel v resnici težko nalogo spremljati recitativ, ki jo je hvalevredno izvršil.

O splošnem vtisu sledeče: Vsa prireditev je bila zamišljena historično, kot pravimo, ne moderno; celotni učinek je bil mogočen, deloma pretresujoč. Brez nepopolnosti, kakor smo že omenili, ni bilo; želali bi tudi še, da bi posamezne točke bile bolj tesno sklenjene; to gre pač na rovaš razmer, kakršne so. Pa se nam je skoro neverjetno zdelo, da bi se tako delo v tako nezasišeno kratkem času skoro izničila moglo udeležiti. In se je. In smo pogledali v nov svet, poln lepote in poezije.

Končno še to: cerkven koncert imamo za božjo službo; zato mislimo, da je boljše, če se ta služba božja tako vrši, da Bogu ne bo treba pred njo bežati. Če bi pa kdo s tem ne nameraval vršiti božje službe, se bo kot olikan človek pač rad zavedal, da gost s svojo navzočnostjo in s svojim vedenjem nikakor ne sme gospodarja z njegovega doma pregnati.

K. pr. Parmeva nova opera »Zlatorec« je imela velik zunanji uspeh. Skladatelj se je moral navdušenemu občinstvu ponovno pokazati, plosk se izlepa ni hotel polesti. Brez dvoma bodo ljubljanci še nekaj kratov napolnili operno gledališče, da se razvedre ob tej lahкотni, veseli, poskočni glasbi. Obširnejše poročilo sledi. K.

pr. Seate za velikonočne praznike prav pridno po času primernem berilu dr. M. Opekeve knjižice: Brez vere! O knjižici sta pisala »Novi čas« in »Domoljub« sledeče: Slovenci nimamo preveč knjig, ki bi se pogljujele v vprašanja, kateri so pravi prav vzroki, da veliko ljudi izgubi vero v Boga, vero v neskončno Dobroto in Lepoto, vero v vse

nadnaravno. To vprašanje je postalo pereče predvsem v naših dneh, ko se brezverstvo širi kakor nalezljiva bolezen, ko se njega sado-vi kažejo tako v zasebnem kakor v socialnem življenju v obliki brezsrčnega izkoriščanja, kopičenja krivično prisluženega bogastva in brezmerne razuzdanosti, ko milijoni stroma-kov stradajo in prezebajo. Zato je bila zelo srečna misel, da je dr. Mihael Opeka zbral de-vet svojih govorov o neveri, ki jih je govoril v ljubljanski stolni cerkvi in so bili vzbudili ve-liko zanimanje, v knjižico in jih podaja zdaj širši javnosti. To je knjižica za vsakega našega izobraženca, sploh za vsakega, ki se količkaj zanima za velika vprašanja naše dobe, knjižica, ki bo globoko učinkovala po svojem prepričevalnem, krepkem jeziku, po svojih globokih mislih, pretresljivih zgledih, neizprosni logiki. Dr. Opeka z barvami umetniške slike nevednost, napuh, razuzdanost, breznačelnost, vihra-vost in plitvost našega časa, kaže na žalostne socialne posledice teh pregreh in na podlagi teženja in hrepenjenja našega srca, ki ga kon-čno vendarle nič ne more popolnoma zadovo-ljiti, dokazuje potrebo, da se človeštvo vrne k Bogu, svojemu stvarniku in končnemu cilju. Knjižica bo mnogim odprla oči, pretresla dušo, ponudila rešitev za marsikake pekoče vprašanje, tembolj ker pisatelj združuje znanstve-nost z živim načinom pripovedovanja, pozna-vanjem življenja in globokim vpogledom v dušo. Knjižice bo vesel pridigar, društveni vodi-ljak, dijak, delavec, ki se peča z vprašanji ži-vljenja, učitelj, vsak, ki išče resnice. — Dobi-se v Prodajalni K. T. D. H. Ničman in v Ju-goslovanski knjigarni ter stane 15 K, po pošti naročeno pa 16 K.

pr. Dr. A. Ušeničnik: Uvod v filozofijo. Ako ne bo posebnih zaprek, bo to obširno delo dotiskano pred jesenjo. Člani Bogoslovne akade-mije bodo knjigo prejeli po znatno znižani ceni. Redni člani morejo postati oni, ki so dovršili bogo-slovne študije. Novi člani se še sprejemajo, dokler ne poide Bogoslovni Vestnik, ki ga je le še malo na razpolago. Članarina, obenem naročnina za Bogoslovni Vestnik je 50 K. Pošilja se: Upravi Bogoslovne akademije, Ljubljana, Rožna ulica 11.

pr. »Bogoslovni Vestnik«. Drugi zvezek »Bog. Vestnika« potrjuje nade, ki jih je zbudil prvi zvezek tega glasila. Naše Bogoslovne akademije in fakultete. Pričujoči zvezek prinaša tri razprave. Dr. J. Fabijan rešuje problem o relativni izvest-nosti (gotovosti) v verskih stvareh in o verskem dvomu. Pisatelj na izvirni način uporablja rezul-tate bogoslovne znanosti in napredek verske psihologije, da osvetluje zanimiva vprašanja mo-dernega človeka. Bogoslovna teorija se uporablja jako praktično in aktualno. Nekako dopolnilo k tej razpravi je poročilo o francoski knjigi, ki raz-pravlja o psihologiji verskih odpadnikov (stran 194 do 196). — Dr. Učičeva razprava o odpustnem grehu nudi mnogo več zanimivega, kakor pa obeta naslov. Odpira nam pogled v duha katoliške in protestantske teologije ter rešuje mnoga zanimiva vprašanja. Dosele je noben bogoslovni znanstve-nik ni razpravljal o tem vprašanju s te strani in s takim gradivom. Razprava ima važno znanstveno vrednost. — Urednik prof. Lukman na nov način tolmachi važno mesto iz lista sv. Ignacija Antiohijskega. Inozemska znanost bo brez dvoma rada pri-znala pravilnost te jako spretno podprte in zado-voljive razlage. — V razgledu po krščanskem sve-tu se na podlagi prvih virov jako točno in pregled-no opisuje česka »narodna cerkev«. Jako važen in zanimiv dokument. Književni razgled priča o širokem obzorju naših bogoslovnih profesorjev in tudi nestrokovnjaku nudi mnogo zanimivih novo-sti. Posebno bogati so prispevki za dušno pastir-stvo. Kdor pregleda ta oddelek, se lahko prepriča, da je »Bogoslovni Vestnik« nenadomestljiv svetovalec slovenski duhovščini, noben slovenski du-hovnik ga ne sme prezreti. Čujemo, da je »Bog. Vestnik« že zbudil pozornost inozemske bogoslov-ne znanosti. Tako bo to glasilu vršilo važno ak-tualno nalogo, da bo dokazovalo našo pravico in našo zmožnost za kulturno in narodno samostoj-nost. Na koncu nam poroča »Bog. Vestnik« važno novost, da se namreč tiska obširna knjiga dr. A. Ušeničnika: Uvod v filozofijo. Člani Bogoslovne akademije jo bodo dobili po znatno znižani ceni. Z veseljem pozdravljamo toliko podjetnost Bogo-slovne akademije.

pr. Uvod v filozofijo: Dr. France Veber. Založila Tiskovna zadruga, Ljubljana 1921, 352 strani. Cena mehko vezani knjigi K 72 po pošti K 8 več. — Glavni namen, ki ga zasle-duje avtor s tem spisom, leži v tem, da izkaže filozofijo kot samostojno znanost poleg dra-gih znanosti. Zato se ta »Uvod« od neštevil-nih tradicijskih in sodobnih spisov z istim naslovom bistveno razlikuje v tem, da ne raz-klada na dolgo in široko posamnih panog tra-dicijske filozofije, temveč da vede čitatelja ne-posredno v stvarne probleme same in ga s tem obenem uvaja v znanstveno filozofsko mišljenje sploh. Tekom razvijanja teh proble-mov oriše avtor poleg svojega lastnega stališ-ča tudi tradicijska in sodobna druga pojmo-vanja dotičnih vprašanj, tako da pripada spi-su poleg zgolj znanstvene gotovo tudi splošno-laučna vrednost. Spisu je pridejan obširen imenski in stvarni register ter navedena lite-ratura. Omenjeno še bode da so v tem »Uvo-du« zabeležena in podrobno razvita tudi ona javna predavanja, ki jih je imel avtor v pre-tteklem zimskem tečaju na ljubljanski univer-ziti pod naslovom »Telo in duša«. Knjižica se na-roča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

pr. Natečaj »Jugoslovanske matice« za diplo-me in narodne kolke je podeljšan do 1. aprila. Vse št. umetnike nujno prosimo, da se udeleže nate-čaja v kolikor mogoče velikem številu.

pr. »Narodni Gospodar«, glasilu »Za-družne zveze« v Ljubljani prinaša v svoji 3. števi: Dr. A. Gosar: Programatične misli. Pozitivno živinorejske in mlekarne za-druge; Napoved za odmero pristojbinske-ga namestka; Zadruga v zasedenem ozem-lju in dopolnilna naredba o zamenjavi va-lute; Zadrugištvo. Gospodarstvo; Razno.

pr. »Slovenski Učitelj«, glasilu jugosl. krščanskega učiteljstva, Druga številka te

zanimive revije je izšla. Vsebina: O samo-tvornem pouku (Iv. Štrukelj); Iz moje be-ležnice (Jan. Polak); U. J. U. i verska slo-boda (M. Vunič); K spominu rankega ka-nonika Antona Kržiča (Fr. Kržič); Listek; Kultura in književnost.

Občni zbor »Samopomoči« in ustanovni občni zbor nove zadruga.

V ponedeljek, dne 21. marca ob 8. uri zvečer se vrši v posvetovalnici mestnega magistrata občni zbor »Samopomoči«. Že sam način sklicanja občnega zbora in kraj, kjer naj se vrši, je malo čuden. Svoječasno je bil sicer naznanjen v »Našem Glasu«, toda, da bi bilo to objavljeno v ljubljanskih dnevnikih, tega od strani »Samopomoči« nismo dočakali. V ljubljanskih dnevnikih smo sicer brali o tem občnem zboru, toda to se je ukrenilo od druge strani, da zvedo vsi javni nameščenci, katerih žepi so tu-kaj prizadeti. Ampak sam kraj, kjer naj se vrši občni zbor »Samopomoči«, zadruga šteje par tisoč članov, za kraj pa, kjer naj se vrši občni zbor »Samopomoči«, so izbrali magistratno dvorano, kamor gre kakih 100 ljudi. To dá misliti. Morda so mislili, da naj se pod firmo »Samopomoči« vrši občni zbor zadruga kimovcev, za ka-tere je v mestni posvetovalnici brez dvo-ma dovolj prostora. Zato moramo javni nameščenci najodločnejše protestirati. — Ampak »Naš Glas« z dne 17. marca nam je prinesel še drugo novico. Dne 19. t. m., to je na praznik sv. Jožefa, ob 6. uri zve-čer sklicuje, nepoznan pripravljalni odbor samozancev ustanovni občni zbor nove nabavne zadruga, in sicer zopet v mestni posvetovalnici. Pri tej priliki moramo pri-bit, da je že sam čas, ravno praznik, ne-prikladen. Vsak je vesel, ko imamo tako lepo vreme, da otrese ljubljanski prah s svojih čevljev in gre na deželo. Zato bi se naj ta ustanovni občni zbor vršil vsaj dan poprej ali pa po nedelji. To je eno. Drugi bi se morali potem ljubljanskih dne-vnikov pozvati v si javni nameščenci na občni zbor, ker so morali v si prispevati za zadrugo. Tudi to se ni zgodilo. Tretjič pa je magistratna dvorana veliko premaj-hna, torej neprikladna. Nadalje moramo na temelju »Našega Glasa« ugotoviti: dne 1. marca je stopilo skupaj 20 javnih na-meščencev in vpokojencev, večinoma iz krogov Osrednje zveze in zadruga »Samo-pomoči«, in je sklenilo ustanoviti zadrugo. O tej reči ni razen tucata samozancev vedel nihče. Dne 4. marca se je vršil pro-testni shod »Poštne zveze« glede nabav-nih zadrug, kjer je govoril neizogibni g. predsednik Osrednje zveze, toda ni črhnil niti besede, da pripravljalni odbor že ob-stoji. Zadnja seja Osrednje zveze se je vršila 12. februarja; častitemu g. predsedni-ku pa se ni zdelo vredno, jo v ta namen sklicati. Zvedeli smo o ustanovnem obč-nem zboru šele 17. t. m. iz »Našega Gla-sa«, kjer nas znani neimenovani ljubitelji zadrug javnih nameščencev hočejo posta-viti pred gotovo dejstvo. Navedli smo le gola dejstva, da more vsak nepristranski človek uvideti, kako se ustanavljajo za-druge javnih nameščencev brez njih ve-dnosti in privoljenja. Če se je tako mudilo z ustanovitvijo, bi se ista lahko izvršila že poprej, ne pa ravno na praznik 19. marca in to še popoldne. Državni nastavljenici, za katerih žepi se gre, proti takemu sle-pomišljenju najodločnejše protestiramo in pozivljamo deželno vladu, naj tej dvajseto-rici samozancev ne izroči nam odtrga-nih, toda krvavo zasluženih prejemkov. O našem denarju hočemo odločevati mi vsi in sami! Na koncu pa najodločnejše pro-testim proti pisavi »Našega Glasa«, ki imenuje javne nameščence, ki so s seda-njo zadrugo skrajno nezadovoljni, »Za-bavljajno zadrugo javnih nameščencev po raznih ljubljanskih oštarijah«. Zahtevamo, da se sedanji urednik takoj odstavi in iz-roči uredništvo človeku, kateremu javni nameščenci ne bodo nameščenci raznih ljubljanskih oštarij. Taka pisava je res oštarijska, ne pa pisava glasila javnih na-meščencev. — Več javnih nameščencev.

Ciril Dolenc:

Potna dovoljenja inozemcem v naša zdravilišča in letovišča.

Brezdvomno je največje važnosti, da posečajo naša zdravilišča, kopališča in le-tovišča v čim največjem številu tudi ino-zemci. Pozdraviti je to iz splošnega na-rodno-gospodarskega stališča, saj je znano, da so imele nekatere države kot n. pr. Italija, Švica i. dr. enega glavnih virov svo-jih dohodkov zahvaliti velikim obilici do-hajajočih tujcev.

Jugoslavija razpolaga z neizmerno bo-gatim zakladom naravnih krasot in lepot, ki so inozemstvu še malo poznane. K tem krasotam narave prištevam v prvi vrsti našo Gorenjsko z Bledom in Bohinjem, naša prekrasna Plitviška jezera, čudovito lepi gorski Kotar naše mile Hrvatske, divno lepo hrvatsko Primorje, naša ča-

robno dalmatinsko obal in mnogo drugih nam do zdaj nepoznanih krasot ostale Ju-goslavije. Razen teh naravnih krasot ima-mo tudi kraje, ki slove kot kopališča in zdravilišča.

Potreba po zdraviliščih in letoviščih je ravno v zadnjih letih postala velika za vse sloje. Svetovna vojna je zapustila marsi-katere posledice, ki jih je odpraviti le v zdraviliščih, kopališčih in deloma v leto-viščih.

Omogočiti je pa treba tem slojem do-stop v take kraje, kar je pa dandanes z ozirom na nejasen politični položaj z ino-zemskimi državami zvezano z velikimi te-žavami, včasih celo izključeno.

Te težave obstoje po največ v dosegi potrebnih potnih listov, ki so dandanes neobhodno potrebni za potovanje. Ako dandanes namerava tujec potovati v Ju-goslavijo, mora najprvo pri našem pred-stavnstvu v inozemstvu vložiti tozadevno prošnjo. Predložiti je treba potem od stra-ni našega predstavnstva take prošnje mi-nistrstvu za notranje zadeve v Belgrad, ker drugače naše predstavnstvo ni opravičeno izdati potnega dovoljenja. Do re-šitve take prošnje je treba v najugodnej-šem slučaju čakati vsaj tri tedne.

Potno dovoljenje se pa glasi le za do-potovanje in ne tudi za povratek. Za po-vratek mora dotični tujec zopet vložiti prošnjo na pristojno okrajno glavarstvo in ponovno tudi plačati druge pristojbine. Za povratek sicer ni potreba dovoljenja iz Belgrada, vendar je tudi ta pot dolgo-trajna, posebno v slučajih, kjer je okrajno glavarstvo (politična okrajna oblast) odda-ljeno od slučnega bivališča tujca.

Na odpravo pot. listov v današnjih raz-merah sploh ni misliti. Stremiti bi pa bilo za tem, da se uvede predvojna praksa, da velja potni list za gotovo daljšo dobo in da se odpravi sedanji sistem, po katerem velja potni list samo za eno potovanje. Glede tujcev, ki se zgledajo s prošnjo za potovanje v naša kopališča, zdravilišča in letovišča, bi bilo vsekakor umestno, da ministrstvo notranjih zadev v Belgradu prepusti dovoljenja za izdajo potnih listov dotičnemu našemu predstavnstvu v ino-zemstvu in da se glasi o potni listi na ves čas seziže, kakor tudi za svobodni po-vratek v domovino.

Sploh bi bilo že na času, da se dolo-čila glede potnih predpisov uredijo po-polnoma na novo na podlagi internacional-nega dogovora.

Ker dandanes sumljivi slučajji držav-i nevarnih elementov vsekakor pri vsej previdnosti še vedno niso izključeni, se izkaže potreba nastavitve detektivov v naših kopališčih in letoviščih.

Da se pa tujcem še bolj omogoči de-potovanje, bi bilo umestno, da se posebno v onem času, ko se pričnejo šolske počit-nice, upeljejo takozvani kopališki vlaki, ki bi se ustavljali le na postajah, ki pride-jo za zdravilišča, kopališča in letovišča v poštev.

Priglaševanje, kakor tudi oddaja voz-nih listov bi se moralo poveriti dogovor-no takim institutom, ki se s tem pečajo, n. pr. »Oesterr. Verkehrsbureau« na Du-naju, ki ima več filijalk in ki skrbi tudi za to potrebno reklamo. Tozadevno bi bil tudi primeren sporazum z deželno zvezo za promet tujcev na Dunaju (Landesverband für Fremdenverkehr in Wien), in s po-dobnimi zavodi češkoslovaške republike in drugih držav.

Dovoljujem si navesti sledeči primer:

Kopališki vlak bi se uprizoril iz Du-naja do Cirkvenice. Tega vlaka bi se po-služili tujci za zdravilišča, kopališča in le-tovišča sledečih krajev: Rogaska Slatina, Dobrna, Laško, Rimske toplice, v Zidanem mostu zveza proti Bledu in Bohinju čez Ljubljano, v Zaprešiču zveza s Krapinski-mi in Varaždinskimi toplicami, v Lipik iz Zagreba, iz Karlovca v Topusko, iz Oguli-na k Plitvičkim jezerom, med potoma k letovišču v Gorskem Kotaru (Škrat, Fu-žine, Lokve, Delnice) in slednjič v Bakar, Kraljevo, iz Plas pa v Cirkvenico, Selce in Novi.

Aranžma bi moralo ugotoviti društvo za promet stranaca v Zagrebu, sporazum-no z generalnim komisariatom za promet tujcev v Ljubljani, dogovorno s podobnim zavodom v inozemstvu in prizadetimi ob-ratnimi železniškimi ravnateljstvi.

Za povzdigo dopotovanja gostov v naša kopališča in letovišča je slednjič ne-obhodna potrebna reklama, ki bi se na-našala na uprizoritev ravno omenjenih kopaliških vlakov.

Na podlagi teh korakov je pričako-vati, da se ne povrnejo le stari gostje v naše kraje, temveč, da se odpre pot i no-vim gostom in da bo posečanje naših krasnih krajev od leta do leta številne-še.

Ne morete spati? Niti delati? Imate ner-vozne bolečine? Občutek zadovoljstva dopri-nese Val Fellerjev pravi Elza fluid! 6 dvolita-rih ali 2 veliki specialni steklenici 42 krom. Državna rošarina posebej.

Trp. o počasnih prebavi? Zaprtni? Ta zlo se strani s pravimi Fellerjevimi Elza-kroci! 6 steklenic 18 krom. — 2. indec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 krom. Omot in pošten posebej, a nate-nejše. Eugen V. Feller, Lubla donja, Riatrg št. 134, Hrvatska. D.

Schicht

Sila nas uči štediti!

„Schichtovo milo“

z znamko „Jelen“,

za pranje perila, kakor tudi za vsako drugo snajenje v kuhinji in hiši. Milo z „JELENOM“ dobiva se sedaj povsod v naslednjih velikostih:

1/4 kg komadi, 2-delni.

1/2 kg komadi, 4-delni.

Zastopstvo za Slovenijo ima tvrdka J. Globočnik in drug v Ljubljani.

Schicht

Spalne sobe

epo izdelane iz trdega in mehkega lesa, kakor tudi kuhinjsko ali posamezno pohištvo gotovo ali po naročilu pri mizararnem mojstru

IVAN PAITZ

Maribor, Pod mostom 14.

Sabarica dobro izurjena, vajena pranja in šivanja, ter ima dobra spretnost. Istotam se sprejme tudi šivanje na domačo kmečko dela. Ima kravemolzi in je navajena tudi li-
nasa. Naslov pove uprava lista pod številko 1013.

Srebrni ženski pas (tula) krasno starinsko delo se prodaja. Pazar, Stari trg št. 32, I. nadst. levo, od 3 do 5 popoldne. 999

Ročni vozček z dvema kolesoma kupim. Ponudba z navadbo cene na Peter Škerbic, kantiner vojašnica Kralja Petra I. (Domobranska) Ljubljana. 1000

Cevi pocinjene, za 24 m globok vodovod, dnjak, se ceno prodajo radi vpeljave vodovoda in vsi zraven spadajo predmeti. Vse dobro ohranjeno. Več se pozve: Stožice 41, p. Ježica. Cena po dogovoru. 978

Pension Grinovec v najlepši legi na Gorenjskem se priporoča cenj. gostom in turistom. Nizke cene, najboljša oskrba. — Naslov: Upravni tvo Preddvor, pošta Tupalice. 879

Dolijo sprejemem takoj: oglašiti se je v Ljubljani, Sodna ulica št. 12, II. nadstropje levo.

Odda se lokal na zelo prometnem kraju prostoren Ljubljane. Ponudbe pod »Dober prostor« na upravo Slovenca.

Velika novih dvokoles različne pnevmatike tudi za otroške vozčke, šivalni stroji in vsakovrstni deli po ceni pri Batjela, Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se dvokolesa, otroški vozčki, šivalni stroji i. t. d. v popravilo. Mehanična delavnica Karlovska cesta št. 4.

Najstarejša pleskarska in ličarska slovenska delavnica IVAN BRICELJ, Dunajska cesta 16, se priporoča. — izvršitev točna, cene zmerno.

Sprejme se hlapec na malo posestvo starejši v ljubljanskem predmestju. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 925.

Učenca

v trgovino z mesom sprejme Jos. Osolin, Laško.

ZAHVALA.

Za blage dokaze iskrenega sočutja v bolezni in smrti našega iskreno ljubljene soproga, očeta in brata, gospoda

Ivana Rus

organista in obč. tajnika

izrekamo prečistiti gg. duhovščini in vsem, ki ste sprejeli predragega rajnega na poti k večnemu počitku najsrčnejši Bog plačaj.

Smerino pri Litiji, 17. marca 1921.

Zaljubljeni ostali.

Na prodaj je enonadstropna hiša v Kamniku na Glavnem trgu z dvema lokaloma za trgovino. Pojasnila se dobe pri frančiškanskem provincijalatu v Ljubljani.

Išče se

stavbeni risar

eventuelno tudi samo za popoldanske ure. Pismene ponudbe z navadbo sposobnosti in zahtevo plače na O. rtno centralo v Ljubljani, Pražakova ulica 3.

Razpisuje se služba

cerkvenika in organista

na Mirni. Nastopiti o sv. Juriju. Plača: stanovanje, 2 njivici, nekaj sece (košenine) drva ca. 60 mernikov žita, in štola.

Računovodja

se išče. Zraven plače deputatno stanovanje, kurjava in zemljišče. Prošnje je vložiti na »Gozdarski urad v Soteski« pošta Toplice pri Novemestu.

prodajalka

Popolnoma zmožna za mešano blago, zlasti za manufakture, pošena in pridna, se sprejme takoj v stalno službo. Plača po dogovoru. Ponudbe na Ivan Lavrič, trgovec, Cerknica, Notranjsko.

Valute kupi in prodaja najbolje Banka MAX METZL Graz Neulorgasse 35/III.

Izplačila Delavnica za moderna in umetno klepana kovinska dela umetno in stavbeno kijučavničarstvo (Tralbzleuer), prevzemanje vse v to široko spadajoče predmete in popravila. Priporočam se IVAN PONIKVAR, Ljubljana, Konjušna ulica šte. 1.

Večjo množino jeklenopločevinaste znotraj emailirane ali pocinjene posode kakor loncev od 3—30 l ter kaserole od 2—20 l dopavi kg po 25 K tvrdka Mihael Omahen v Visnjgori. Istotam se dobi tudi večja množina zavijalnega papirja po nizki ceni.

KUPI se manjša enonadstropna

hiša

s trgovino ali boljšo gostilno v mestu ali kakem večjem kraju v Sloveniji, ali tudi prav čedna hiša s kakimi 10 do 15 oralov zemlje z gozdičem na polj. prometnem kraju blizu železnice. Ponudbe z označbo zmerne cene na: I. H. poštno ležečo BLEED.

Samostojnega

automonterja

le prvovrstno moč se sprejme. Ponudbe pod „AUTOMONTER“ na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana.

Dunajska najemn. hiša

Schönbrunnerstrasse, 900 m² ploskve, v dobrem stanju, na em. dohodek v mirnem času K 50.000 se prodaja za 800.000 SHS K. Vprašanja na Marijo Perg, Wien I.; Barlensteingasse 9.

Prodaj:

Sukanec za slavnike vseh vrst barve, dva stroja z mizo in 14 izložbenih stojal za slavnike. — Prodaj tudi prane opreme za konja, Naslov: Ivan Penic, Mengeš 84, pri Kamniku. 996

Fizol

za seme in kuhinjske najceneje razpošilja vsako množino Josip Blatnik, Ponikve-Dobrepolje.

Manjše posestvo

obstoječe iz hiše v dobrem stanju, s sadnim vrtom in treh njiv v Smarcel pri Kamniku se takoj prodaja. Naslov pove uprava lista pod št. 1011.

Zahtevajte proračun za objavo oglasov.

Prva srbska tovarna sirilnega praška in sirilne tekočine Gjoka Dimitrijevič, Niš, ima v zalogi

sirilni prašek in sirilne tekočine, ceneje in močnejše kakor tuji izvoz. Zastopstvo za Slovenijo: D. Dimitrijevič, Ljubljana, Bleiweisova cesta šte. 20. —

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c. 10

Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850 se priporoča za zgradbe vsen vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Tovarna umetno izdel. usnjenih izdelkov Viktor L. Kunst, Wien VII., Neustiftgasse 52 preje družabnik in teh. vodja tvrdke Jelinek & Kunst Specijaliteti: damske ročne torbice in podobni izdelki v najfinjših luksuz. izvršitvah.

Severnemško krmilno peso

zadnje letine, najceneje, priporoča trgovcem Sever & Komp., Ljubljana.

Stavbene potrebščine:

Portlandcement, židno in strešno opeko, cementne strešnike, cementno-azbestni škrlji (eterniti), cementne cevi, drenažne cevi, apno, Watproof (cerezit), asfalt, izolirne plošče, lesni cement, pristno strešno lepenco šte. 80, 100 in 120, strešni lak, katran, karbolinej, gips i. t. d. dobavlja

Ljubljanska kemercijalna družba Ljubljana, Bleiweisova c. 18.

Stare kovine

(baker, medenino, cink i. t. d. kupuje trgovina z železnino

BREZNIK & FRITSCH, LJUBLJANA Cankarjevo nabrežje šte. 1.

Hiša

z vsemi gospodarskimi poslopji, njivami, gozdi in travniki se po ugodni ceni prodaja. Franc Mrzlikar, Lesno brdo 27, Vrhnika.

Gospodarska zveza v Ljubljani ima na zalogi

stroj za luščenje ječmena in prosa

za motorni ali vodni pogon. Reflektantje naj se blagovoljno obrniti direktno nanjo.

Cerkvena okna

umetniško izvršena izdeluje atelje za umetno slikarstvo

OTMAR VAČKAR, BRNO

Francoska ulica št. 13 (prej E. Skarda)

Proračuni in načrti na zahtevo brezplačno!

Vseled prenehanja lesne industrije bom prodal na dražbi dne 30. marca ob 13. uri 15 močnih izvanredno dobrih

KONJ

s komati in vozni vred, kakor: zapravlj. včk., landaver, brun itd. Prodano bo tudi več drugih raznovrstnih vozov. A. Kajfež, Kočevje.

ČEBULČEK

in žitni semenski grah priporoča SEVER & KOMP., LJUBLJANA.

Les na prodaj

V sredo po Veliki noči dne 30. marca ob 10. dopoldne bo na

Trsteniku pri Čačku

prodano na javni ustmeni dražbi okroglo 500 m³ smrekovega lesa in sicer:

I. part.: 240 m³ hlodov, debelih od 17—52 cm, zloženih ob okr. cesti na Trsteniku in Pangršci;

II. part.: 175 m³ hlodov ob cesti v Žabljah, pod Babnim vrtom in pri Uslekarju;

III. part.: 91 m³ tramov, ki se postavijo v Kranj. — Vsaka partija gre zase na dražbo. Jamsčina 15.000 K; takoj plačljivo 30% cene, ostalo pozneje.

Pogoji se izvedo v župnišču na Trsteniku.

Stavbeni odbor za zvonove.

Barve za jajca
Barve za obleko
najceneje pri drogeriji Sanitas, Celje.

Naročajte in širite „Slovenca“!

Telefon šte. 228.

Račun čekovnega urada v Ljubljani šte. 647.

Ljudska posojilnica

v LJUBLJANI, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6.

Obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica, in je imela koncem decembra 1920 60 milijonov vlog in nad K 1.100.000 — rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Zahtevajte položnice Ljudske posojilnice.

V. MARSANO
Telefon št. 226

„TIMEX“

ZAGREB
Nikoličeva ul. 8

Moderne tvorniške naprave

Stroji za vse industrije

Precizno in navadno orodje

Zastopnik prvovrstnih tvornic

Prodajna poslovna zveza Jugoslavijo

G. ROT, A. G. WIEN III.

Hidraulične naprave

Motorji vseh vrst

Naprave za mline

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru.
 2. Zvonove proti razpoki in prelomu.
 3. Sprejema v novoustanovljenem zavijenskem oddelku zavarovanja.
- Skupno premagamo skupne težave! Svoji k svojim!

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani oče, stari oče

Janez Colnar

posestnik in trgovec na Ježici

danes, dne 18. marca po dolgi bolezni, v 66. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega ranjkega bo v nedeljo, dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče k sv. Jurju v Stožice.

Priporočamo ga v blag spomin in molitev!

Na Ježici, dne 18. marca 1921.

ZALUJOČA RODBINA COLNAR.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

EI EKTROTEHNIKA
Verbaj A., Gosposvetska c. 13.
FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabjec Franjo, Miklošičeva c. 6.
JAVNA SKLADIŠČA
Balkan, L. Ljublj., javno sklad.,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remigar & Smerkol, Flor. ul. 13.
KNJIGARNE
Jugoslav. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica št. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Tranco.
LEKARNE
Pri Mariji Pomagaj, Reslj. c. 1.
MODNI SALONI
Götzi Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
MODNI SALON ZA OBLEKE:
Rodič Zdenka, Gradišče 8/B, L. n.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
Uranus, Mestni trg 11.
SLIKE ZA LEGITIMACIJE.
Hibšer Hugon, fotograf, Valvazorjev trg 7, naspr. Križ. cerkve.
STAVBENA PODJETJA
Bren Pavel, mestni stavbenik, Novo mesto—Gradac.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
Jakob Vodopivec, Zagorje ob Savi.

SOBNO SLIKARSTVO
Kořak Ivan, Bleiweisova cesta 15.
Zuran Martin, Mestni trg 12.
SPEDIJSKA PODJETJA
Balkan, Dunaj, c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)
TRGOVINE S PAPIRJEM
Uranus, Mestni trg 11.
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wollova ulica 3.
Pakič Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNEN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri zlati lopati, Valvazorjev trg št. 7.
Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.
ZALOGA POHISTVA.
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.
ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

KLEPARJI!

Vse kleparske stroje in orodja ima stalno v zalogi zastopnik tvrdke ERDMANN, KIRCHHEIS, AUE, inž. Karlo Okretič in drug, Zagreb, Hatzova ul. 25. Stružniki, vrtni stroji, trčne žage, brusilnice, oblični stroji itd.

Mestni stavbenik
IVAN BRICELJ
Ljubljana, Slomškova 19
Telefon 527

prevzema zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte :: in proračune. ::

lv. Jax in sin
Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „ROLER“

Geniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Styria, Wallenrad.

Modni atelje za gospode in dame
K. Pučnik, Ljubljana, Sodna ulica št. 3.
njudno priporoča svojo lepo zalogo
pristnega angleškega blaga.

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pezite, da boste naznanili pošiljatelju **natanični znesek**, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki poseben sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje se poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Izdelek Na debelo
JUNGHANS
Na debelo
URE

Veliko skladišče
žepnih ur,
stenskih ur
in ur z nihali
ter vseh vrst budilki

Stolne, salonske,
miniaturene in
ure z nihali

Budilke, ki bijejo in
igrajo hrvatske, srbske
in slovenske pesmi.

Gener. zastopstvo A. Wolli-a nast.

Braća FUSSMANN
urarja in juvelirja

Zagreb
Ilica 31. — Telef. 7—19.

Cenjenim damam

neznajam, da imam na razpolago že vse pomladne in letne bluze.

Vnanje dame

Imajo to udobnost, da dopoldansko naročilo izvršim do poskušnje se isti dan.

Damski modni salon TEODOR KUNC

Ljubljana, Beethovnova ulica št. 9., priti. desno.

Carinsko posredovanje

izvršuje najlažneje

in po zmernih cenah

BALKAN d. d. za mednarodne transporte v Ljubljani

ter njene podružnice v MARIBORU, BEOGRADU in ZAGREBU.

Tovarna
JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenburgova ul. 4.

PODRUŽNICE:

MARIBOR
Gosposka ul. 38.

NOVO MESTO
Glavni trg.

KOČEVJE
Štev. 39.

Prvovrstne
Pfaff šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje, itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Priporočam cigaretni papir

OBLESCHAU 100 in 100, ABADIE, ALTESSE, SAMUM

In stročnice „Abadie, Altesse, Sanette, Jacobi“, kakor tudi pisemski papir, črnilo, krema za čevlje „Cipulin, Ilirja in Jurjevo“, kolomaz, pralno in toaletno milo po najnižji ceni. — Solidna postrežba. Razpošilja tudi po pošti.

A. ERKER, Ljubljana Resljeva cesta št. 20. Slomškova ulica št. 11.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edina najkrajša črta preko Havre, Cherbourg in Antwerpen v Newyork. Vozne listke in zadrževalna pojasnila izdaja edina koncesijonirana potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani

Gosposvetska (Marije Terezije) cesta št. 13 (Količe).

Zadružna Gospodarska banka d. d.
V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadružne zveze, Dunajska c. 38/1.
SOMBOR. Podružnici: SPLIT.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.
Izplačuje svojim klijentom vsak znesek brez odpovedi v gotovini.

Zlatorog

Kdor rabi ZLATOROG-MILO

podaljša trajnost svojega perila.

Glavno zastopstvo za Kranjsko:

R. Bunc in drug, Ljubljana, Gosposvetska cesta šte. 7.

Zlatorog

VZAJEMNA POSOJILNICA V LJUBLJANI

R. E. E. O. J.

preje Vzemno podporno društvo v Ljubljani
Kongresni trg št. 19. Poleg nunske cerkve

obrestuje

hranilne vloge po 4%

vloge v tek. računu po 3 1/2 %

Ren. in invalidni davek plača posojilnica sama.

Vrednost vlog je zadržana v popolnoma varnih posojilih in drugih dobrih naložbah, poleg tega jamči za vloge lastno premoženje zadruge v znesku 600.000 K ter člani z jamstveno glavico z 3.000.000 K daje

posojila na osebni kredit, proti vključbi na posestvi, na vrednostne papirje, menice in proti zadržani na službene prejemke i. t. d.

Prodaja srečke

državne razredne loterije.

Pojasnila in prospekti brezplačno!

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenin, finih žlic, riščic za čevlje, zapon, toaletnih stvari, čevljarskih potrebščin in orodja itd. Za obilen obisk se priporoča trdka Jos. Pezelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Najnižje cene na drobno in na debelo

Inserirajte v „Slovenca“!

Na drobno!

Na debelo!

Prva kranjska vrvarna

Ivan N. Adamič

Ljubljana,

Sv. Petra cesta št. 31.

Telefon 441.

priporoča vrvarske izdelke iz prave dolge konoplje, kakor štrange, o-
glavja za konje, vrvice za perilo:
vrv za seno in transmisije, spage
vsake debelosti, drete, opasnice (gur-
te), navadne in za transmisije (Mül-
lerturten), ilno izdelane vrvice za
okna (Rolloschüre) itd.
po najnižjih cenah

Lastni izdelki! Zahtevajte cenik!

Žične železnice

in vseh vrst

prevozne naprave.

Specialiteta

žične železnice

za največjo silo, jamske pre-
vozne naprave za velike daljave.
Predprojekti zastoj.SEILBAHN AKTIEN-
GESELLSCHAFT

WIEN III., ESTEPLATZ Nr. 4.

Telefon 33-67.

Največja zaloga
klavirjev in pianinov
v Ljubljani.Trdka J. DOLENC,
Ljubljana, Hliserjeva
ulica šte. 5, priporoča
za nakup najboljših instru-
mente izvrstnih tovarov po najsolidnejših
nizkih cenah.

Inženir Dr. Miroslav Kasal

obstojno pov. rjen.
stavbni inženier

Ljubljana,

Hliserjeva ulica št. 7.

Specijalno stavbeno podjetje
za betonske, železobetonske
in vodne zgradbe

Izrada vodnih sil.

Inšti, podgane, stenice, škarki

in vsa golazen mora poginati, ako porabite
moja najboljša preiskana in splošno hvaljena
sredstva, kot proti poljskim mišim K 10, za
podgane in miši K 12, za škurke posebno
močna vrsta K 20; tinktura za stenice K 15;
uničevalce moljev K 10, prašek proti mrč-
som K 10 in 20, mazilo proti ušem pri ljudeh
K 3-12, mazilo za uši pri živini 6-12; pra-
šek za uši v obleki in perilu K 10 in 20, tin-
ktura proti mrčsom na sadju in zelenjavi
(unicev rastlin) K 10. Prašek proti mrčsom
K 10 — Posilja po pošti Zavon za ekapori

M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39.

Trgovcem pri vsakem odjemu popust.

Zahtevajte cenik zastoj in pošiljne prosto.

H. Suttner

Ljubljana 3,
Mestni trg 23.Največja zaloga ur, zlatnine in sre-
brnine. Lastna protokolirana tovarna
ur v Svici.

Trst Amerika

Angleška parobrodna družba

Cunard-Line

Zastopstvo za Jugoslavijo: Jugoslavenska banka d. d.
v Zagrebu. — Odprava potnikov I. II. in III. razreda
preko TRSTA in CHERBOURG-a v NEW-YORK. Spre-
jema naročila za prostore na parnikih za Grčijo,
Anglijo in Ameriko — ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

Cunard Line, Zagreb, Vrhovčeva ulica št. 15.

„ORIENT“

družba z o. z. preje

Brata Eberl in Jančar & Co

Ljubljana, Miklošičeva c. 4.

nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev,
lakov in steklarskega kleja. Velika
zaloga kemičnih in rudniških barv,
barv za umetnike, raznovrstnih čo-
pičev, vseh potrebščin za slikarje in
pleskarje.

VINO

najboljše vrste samo pri trdki

Tomasović i Visković

ZAGREB, Palmotičeva ulica 22.

Zahtevajte specialne ponudbe posebno za dalmatinsko, ba-
natsko, sremsko in vilanjsko vino.

Modna in športna trgovina

P. Magdič

Ljubljana

(nasproti glavne pošte).

Opozarja se na

razstavo 19. in 20. marca.

Najnovejše damske obleke, plašče in bluže.

Klobuki za gospode in perilo.

Ose zadnje novosti!

Prvovrstno blago, najnižje cene!

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in
druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.